

FERTŐRÁKOS

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés, használati útmutató
2. Fertőrákos bemutatása
3. Örökségünk, védett értékeink
4. Településképi szempontból meghatározó területek lehatárolása

Térképek az eltérő karakterű részek bemutatására

- A település teljes kül- és belterülete
- A település belterülete

5. Építészeti útmutató - arculati követelmények

- Az eltérő karakterű területek átfogó bemutatása
- Ajánlások a településképi minőségi formálásra
 - Telepítés, terepalakítás, beépítés
 - Tetőforma, tetőhajlásszög, épület-arányok, magasság
 - Homlokzatképzés
 - Ajtók, ablakok
 - Anyaghasználat, színek
 - Kerítések, kapuk
 - Kertek, udvarok, térburkolatok
 - Jó példák

- 5.1. Meghatározó karakterű, történeti településmag
- 5.2. Karakteres, domborzat által meghatározott beépítésű terület
- 5.3. Átépülő, új beépítésű terület
- 5.4. Üdülőterület
- 5.5. Településközpont, közintézmények
- 5.6. Különleges területek (kőfejtő, kikötő, temető..)
- 5.7. Beépítésre nem szánt terület

6. Utcák, kertek, terek

7. Utcabútorok, reklámhordozók, sajátos építményfajták

1

„A Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeinek ápolása és megóvása fontos feladatunk. Az építészet ezért közérdek, azaz minden ember közös ügye, valamint minőség, kötelesség és felelősség is egyben.” /Nemzeti Építészetpolitika/

„Megérteni az embereket, a tájat, a fákat, és a megértésből folytatni azt, amit a Teremő éltet és virágoztat.” /Makovecz Imre építész/

BEVEZETÉS, HASZNÁLATI ÚTMUTATÓ

A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény azzal a céllal született, hogy a települési közösségek hatékonyan tudják megóvni és fejleszteni környezeti kultúrájukat.

E törvény új felhatalmazásokat adott minden települési önkormányzat számára azzal, hogy az önkormányzat képviselő-testülete a településkép védelmét a törvényben kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvényben meghatározott feladatkörében eljárva a településképi rendelet megalkotásával biztosítsa.

Fertőrákos képviselőtestülete e felhatalmazás alapján alkotta meg **Településképi Rendeletét**, melynek megalapozója a határozattal elfogadott jelen **Településképi Arculati Kézikönyv**.

Ez a településképi rendelet és a már eddigiekben is ismert Helyi Építési Szabályzat (FERTŐRÁKOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK 4/2007. (III. 21.) SZÁMÚ RENDELETE FERTŐRÁKOS KÖZSÉG SZABÁLYOZÁSI TERVÉRŐL ÉS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATÁRÓL) 2018. január 01-től mellérendelt viszonyban áll egymással.

A két rendelet célja, szerkezete és tartalmi felépítése is eltérő, a településképi rendelet mégis keretezi a helyi építési szabályzatot, hiszen egyes tartalmi elemek tekintetében a településképi rendelet lényeges arculati és értékvédelmi alapokat fogalmaz meg a helyi építési szabályzat számára.

Összefoglalóan értelmezve a **Településképi Rendelet** a „**Hogyan lehet építeni?**” kérdésre ad egyértelmű és egyszerű válaszokat, s ehhez alátámasztó segédletként, útmutatóként szolgál a jelen **Településképi Arculati Kézikönyv**, mely **képi, rajzi és szöveges tartalmával bemutatja a településen belüli karakteres településrészek arculati jellemzőit és értékeit, javaslatokat ad a településképhez illeszkedő építészeti elemek, megoldások alkalmazására.**

Mellette a **HÉSZ**, a helyi építési szabályzati rendelet a „**Hová, mit és mekkorát lehet építeni?**” kérdésre ad egyértelmű és egyszerű válaszokat, műszaki paramétereket.

Az **arculati kézikönyv szemléletformáló segítség** kíván lenni: Fertőrákos település bemutatásával, az örökség megismertetésével és a településkép minőségi formálására vonatkozó ajánló-útmutató ábrákkal tárja fel az épített környezet szépségeit. Mindenkinek hasznos lehet, aki telket vagy házat szeretne vásárolni a településen, új házat építené vagy meglévőt kíván felújítani, bővíteni, esetleg csupán látogatóként érdeklődik a település, a Fertő-táj tovább élő építészeti öröksége, értékei iránt.

Helyi példák képi felvonultatásával és magyarázó ábrák segítségével vezeti be az olvasót a helyi építészeti értékek Fertőrákoson különösen gazdag tárházába, a

„**hogyan**” témaköreibe, hogy ezekre is figyelemmel olyan házat tudjon építeni, ami számára kellemesen megfelel, ugyanakkor a település képéhez illeszkedik, s ízléssel, igényességgel gazdagítja azt.

Az ajánlások célja nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem a meglévő, valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása, az iránymutatás.

Cél az időnként felbukkanó gyökértelen, idegen, életmód-divatlapokból rosszul másolt, félreértett minták alkalmazása helyett a település karakteréhez illeszkedő igényes, értékőrző építészeti megoldások ösztönzése, természetesen mozgásteret adva a mai használati- fenntarthatósági elvárásoknak, a műszaki korszerűségnek is. Egy ház mindig elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével: szomszédjaival, az építési helyet adó településével, a tájjal. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, megértik, tisztelik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokra éppúgy, mint épített környezetünk minden elemére.

E gondolat jegyében ahhoz kíván segítséget nyújtani e kézikönyv, hogy a világörökségi védettségű Fertőtáj-kultúrtáj egyik meghatározó településén, Fertőrákoson építetők és építészek, a tájjal foglalkozó szakemberek, jogalkotók és jogalkalmazók olyan környezetet hozzanak létre, amelyben az egyéni érdek, a közösségi érdek és a táj harmóniája egyszerre, magas szinten valósul meg, mind az ott élők, mind az oda látogatók örömére.

Értékes támpontokat adott a kézikönyv elkészítéséhez, hogy közel 100 család, települését, épített és táji környezetét szerető és óvó fertőrákosi polgár válaszolta meg azt a részletes véleménykutató kérdőívet, melyet a munka elindításakor állítottunk össze és juttattunk el minden háztartásba. Köszönet érte! A részletesen kiértékelt beérkezett anyagból a többségi támogatású véleményeket, igényeket felhasználtuk mind e kézikönyv, mind a településképi rendelet összeállítása során.

2

FERTŐRÁKOS BEMUTATÁSA

Fertőrákos község (németül: Kroisbach) Győr-Moson-Sopron megye soproni járásában a helyezkedik el, Soprontól mintegy 10 km-re. A Sopron-Fertődi kistérség része. A KSH adatok alapján a község területe 2189 hektár, népessége mintegy 2300 fő, a területén található lakások száma meghaladja a 900 db-ot.

Fertőrákos a Fertő-tájnak egy önmagában is különleges, sokszínű, többszörös védelem alatt álló települési-táji egysége a tó Ny-i partszakaszán, az osztrák határ mellett. Forgalmi úttal átszelt, történetileg egyutcás, jelentős múltú település, az ősi településmagban nagy egységben megmaradt jellegzetes fésűs beépítéssel.

Fertőrákos egy ÉNy-DK-i tengelyre felfűzött, a messze földön híres kőfejtő Lajtamészkövétől a Fertő hatalmas nádasáig húzódva települt a Rákos patak szakadékos völgye mentén. A helységtől Ny-ra a Kecske-hegyet és a Szárhalmi erdőt találjuk, É-ra a Boglárhegyet, majd az országhatárig főleg földeket, szőlőket, erdőket.

Közúton a község ÉNy-i irányból a 84-es számú főútról Sopron érintésével közelíthető meg. A település É-i kapuját a kőfejtő dombja határozza meg.

A település D-i bejárata a 8526. számú Balf-Fertőrákos úton érhető el, ehhez Balfot vagy a Sopronból induló Balfi úton, vagy K-i irányból Fertőboz felől a Fertő-menti településeket felfűző, a tavat kísérő dombvonulat lábánál haladó ún. belső úton megközelítve. Ide csatlakozik a Fertő vízpartjának egyetlen magyarországi közforgalmú elérési útja is, a fürdőtelephez vezető Strand utca is.

Fertőrákosnak vasútja nincsen, de menetrend szerinti autóbusz-járatokkal elérhető a település és a tópart is.

Első Katonai Felmérés (1763-1787)

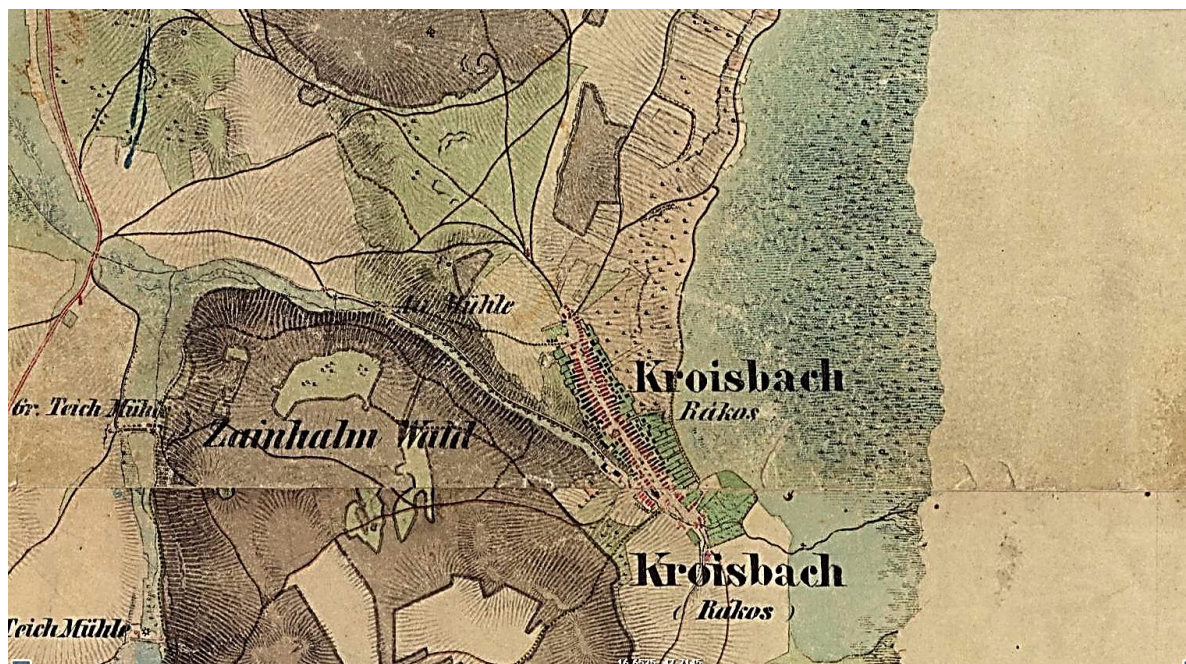
A Fertő-tó körül kiépült nemzetközi kerékpárúton az ausztriai szomszéd-település, Fertőmeggyes (Mörbisch) felől érkezők első állomása is Fertőrákos.

Fertőrákos egyike azoknak a többszörösen védett településeknek, amelyek 2001 óta a Fertőtáj-Kultúrtáj Világörökség részei.

A TELEPÜLÉS TÖRTÉNETE NAPJAINKIG

Fertőrákos mára ismét virágzó települése, a nyugat-magyarországi idegenforgalom egyik ékköve sok forrásból megismerhető. Az önkormányzat által gondozott honlap (www.fertorakos.hu) a település történetéről is gazdag forrásanyagot kínál, ezért itt csak rövid összefoglalást adunk.

Racus - Fertőrákos- nevével először egy dűlőhatár kitűzésével kapcsolatban – Imre király 1199-ből származó ajándékozó oklevelének szövegében találkozunk. Racus templomát 1241-ben említik. Sopron környékén Fertőrákos volt az egyetlen település, mely nem a város birtoka volt, a falu a győri püspökséghez tartozott. Sopron nem egyszer megkísérelte, hogy a helységet birtokába vegye, egy alkalommal a soproniak a püspöki palotát is lerombolták. A viszálykodásnak 1311-ben vetettek véget. Racus településnév arra utal, hogy az első lakosok magyarok voltak, a német Kroisbach nevet a fennmaradt írások először 1457-ben említik.

Második Katonai Felmérés (1806-1869)

Győr török megszállása idején a győri püspökség székhelyét hosszabb időre Fertőrákosra helyezte át. A püspöki kastély mai alakját három jelentős győri püspök építkezéseinek eredményeként nyerte el a 17. század utolsó harmada és a 18. század közepe között. Széchényi György idejében (1658–1685) jött létre az U alakú épület. Keresztély Ágost püspöksége alatt teljesen helyreállították az 1683. évi török támadásokban erősen megsérült épületet. A kastély mai megjelenése, külső és belső díszítésének egysége a harmadik nagy építettő, gróf Zichy Ferenc győri püspök ízlését tükrözi.

A mára hazánkban köztéren egyedül itt megmaradt pellengért a 17. században létesítették, de bírói jogszolgáltatás és tömlöc már hosszabb ideje volt a faluban. A

18. században a település a városfalakon túli területek beépítésével terjeszkedett tovább és egy idő után a temetőhöz vezető utat is elérte

A falut szinte egyetlen évszázadban sem kerülték el a tűzvészek: a 18. század során három pusztító tűzvészt is átélt a község. A sziklás magaslatra épített házak lakói állandó vízhiánnyal küszködtek. A község mai kinézetét az 1843-as tűzvészt követő időkben nyerte el. A 19. században a község a várfalakon kívül eső területeken nagy ütemben fejlődött tovább. A terjeszkedésnek három iránya volt: a temető felé, a patak környékén, a kastély szomszédágában és a Kovácsdomb felé növekedett tovább a falu. Az első világháború után a Fő utcát egészen a Kőfejtőig meghosszabbították. További fejlődés lehetőségét biztosította a kastélytól délre eső Kisrákos környéke, a Kovács domb, a Kovácshegy utca és a Virágosmajor. 1922-ben pedig a patak túloldalán osztottak házhelyeket. Itt egész sor ház épült, a településközpont felé néző főhomlokzatokkal. 1927-ben további építési telkeket is osztottak: az Alsó- Középső és Felsőszikla sort lépcsősen telepített házakkal építették be. Az új betelepülők Németországból érkeztek. 1946-ban a helyi lakosság nagy részét Németországba telepítették át. Helyükre az ország különböző régióiból elűzött, áttelepített magyar családok költöztek.

Fertőrákos egykor...és most

Rákos látképe 1860 körül (Rohbock metszete -részlet) és ma

A népszámlálási adatok szerint Fertőrákos lakossága a 2. világháború előtti években volt a legnagyobb, akkor közel 4000 lelket számlált. A háború pusztításai, a németajkú lakosság kitelepítése után az 1949. évi népszámlálás során a településen már csak 2053 lakost írtak össze. Abban az évben határzárát létesítettek, aknákat telepítettek a határ mentén, melyeket csak 1969-ben szedtek fel. A települést ezzel

évtizedekre szinte hermetikusan elzárták, még aki Sopronba utazási engedélyt kapott, az sem mehetett ki a Fertőre.

A határzár alá eső településen az 1957-es év hozott némi enyhülést, amikor az illetékesek hozzájárultak ahhoz, hogy ugyan ellenőrzött keretek között, de a vitorlázók ismét megjelenhessenek a tavon. Megkezdték a vízitelep kiépítését. 1967-ben a tó megközelítésére kialakították a ma is használt utat. Döntöttek arról is, hogy a vízitelep fejlesztését szabályozott keretek között fogják végezni. Ennek egyik lépéseként a területet 1970-ben Fertőrákostól Sopronhoz csatolták. Az 1975 és 1985 közötti időszakban elkészítették a szilárd burkolatú autótutat, a kiépült a közműellátás.

1970-ben megtartották a kőfejtőben a Barlangszínház első előadását.

1989. augusztus 19-én a közeli Sopronpusztán rendezték meg a Páneurópai Pikniket. Itt törték át a vasfüggönyt a magyarok segítségével a keletnémetek. A látványos tömegmenekülés adott újabb lökést a kelet-európai politikai változásoknak, pár héttel utána a magyar kormány hivatalosan is megnyitotta a határt. Végül ez a folyamat vezetett a Berlini Fal leomlásához, s a német újraegyesítéshez. E változásokkal együtt Fertőrákos elzártsága is véget ért. A történelmi esemény emlékét őrzi a Páneurópai Piknik Emlékhely Fertőrákoson a St. Margarethen határátkelőnél.

A fejlődés infrastrukturális téren is jelentős volt az elmúlt két évtizedben: teljes körűen kiépült a kommunális közműhálózat, járdák, utak, parkolók, kerékpárutak készültek, gondozottak a közterületek, egyedül az elektromos és távközlési légvezetékek, oszlopok csúfítják még ma is a faluképet.

A szabad mozgásnak, a jó munkavállalási lehetőségeknek és az élénk idegenforgalomnak köszönhetően folyamatosan gyarapszik, fejlődik a település. A dolgozó, vendégváró, a rendszerváltozást követően mára ismét virágzó település mai idegenforgalmi kínálata, jóléte mégis nagy mértékben ennek a látnivalókban igen gazdag egyediségnek köszönhető.

Ez a prosperálás ugyanakkor nagy kihívást is jelent az építészeti értékvédelem számára: meg kell találni a harmóniát a megőrzés és a korszerűség között, olyan védelmi szabályozás, mellette olyan lehetőségek felkínálásával, melyek között minden építési szándék meg tudja találni a helyét, a települést tovább gazdagító jó megoldásokkal. Ez a célja a településképi kézikönyvnek is.

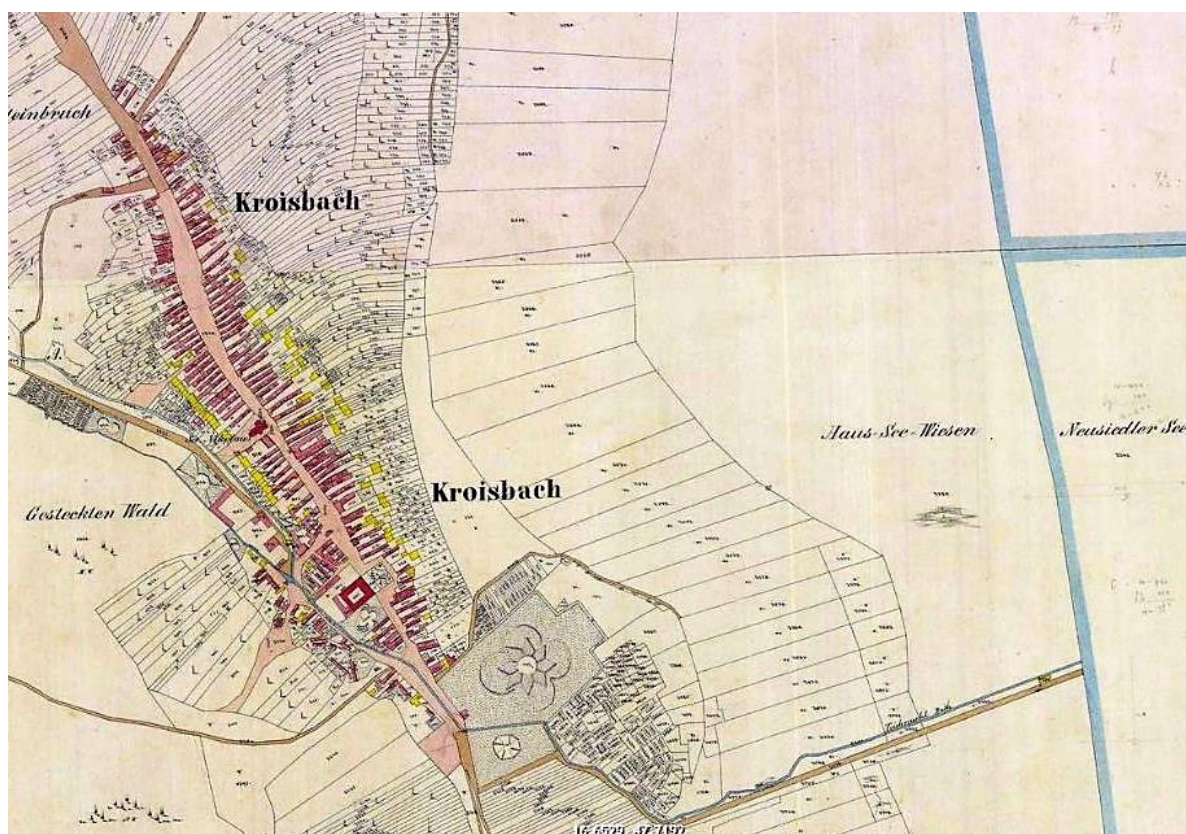
Mára ugyan néhány műemlékileg is védett épület sajnos elpusztult vagy átalakult, néhány érték még értő felújításra, gondos tulajdonosra vár, míg néhány új épület léptékében vagy stílusában eltér a kívánatostól, de a településmag értékes egysége, erős arculati karaktere megmaradt.

Van mire büszkének lenni, van mire vigyázni a településen.

TELEPÜLÉSSZERKEZET

Az egykori kataszteri térképről egy sor fontos jellegzetesség olvasható le. A parcellák „szöve”, kiosztásuk jellegzetes rendje, az egyforma szélességű telkek arról árulkodnak, hogy a település tudatos formálással és tervszerű fejlesztéssel nyerte el alakját. Ez a településszerkezet a középkori városépítészet jellegzetességeit tükrözi. A településszerkezet a késő középkorban a püspöki palota körül, kisebb területen fellazult.

A Fő utcára felfűzött parcellák még a legújabb térképeken is nagyjából azonos szélességűek; a keskenyebbek láthatóan a későbbi felaprózódás következtében, a birtokok továbbadása során jöttek létre. A keskeny parcellákon álló, oromfalas lakóházak közvetlenül az utca vonalán sorakoznak, mögöttük a telekhatár mentén egymás után épültek fel a gazdasági épületrészek. Az egyutcás falu peremét a hátsó telekvégeken emelt pajták jelölik ki, utóbbi épületsort joggal tekinthetjük a települést erősítő védőmű fontos alkotórészének.

A történeti településmag az 1856-57 évi kataszteri felmérésen

A 16. századból származó mezővárosi erődítés maradványait a két szemkötti kapu mindkét oldalán megtaláljuk. Az északi fal nyugati szakasza meredek tereplépcsőben folytatódik, melyből arra következtethetünk, hogy a település nyugati határát a meredeken emelkedő terep, a keletit pedig az ingoványoknak köszönhetően nem kellett különösebben megerősíteni. A templom a két városkapu között, pontosan feleúton található, mely fontos bizonyítéka a középkori telepítésnek, a helység irányított, tervszerű építésének. A temetővel körülvett templom az utca vonalához képest előrelép, így jelentőségének megfelelően a teljes utca képét uralja. Az utca éppen e

ponton szűkül le a leglátványosabban. A templomtól délre és a kastélytól északra szembeütköző az utca terének kiszélesedése, ami valószínűleg a legkorábban- a középkori településfejlesztés előtti vásározóterek helyére utal.

A kastélytól északra, közvetlenül az együttes szomszédságában rendezetlen, a meglévő telekosztásnak ellentmondó telekszerkezet figyelhető meg, mely minden bizonnyal a legrégebbi településmag helyét mutatja.

Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)

A püspöki palota előtti térség a 19. század végén, három épület részleges bontásával jött létre. A kastélytól délre eső kert a későbbi időkben ugyancsak két vagy három ingatlan bontásával jött létre. Mindez a 19. században történhetett, amikor a kastélyhoz keleten és északon melléképületeket építettek és a kastélyban egyéb átalakítási munkálatokat is végeztek.

A Fő utca legjelentősebb és méreteiben is legnagyobb kiszélesedése – a templomtól északra – egykor bizonyára a piacnak adott helyet. E vásárteret a késő középkorban, a település bővítése kapcsán, a részeiben még ma is fellelhető védőművek építésével egy időben alakíthatták ki. A tér legtávolabbi sarkában a kaputól keletre kovácsműhely működött: a telekhatárok az utca e szakaszán lépcsősen hátralépnek. E térségtől északra a köfajtőig az első világháborút követő időkből származó beépítés kezdődik, széles egyforma telekosztású parcellákkal, kapuáthajtós, utcával párhuzamos gerincű, teljes telekszélességet kihasználó házakkal. E terület beépítése is meglepően egységes.

A déli városkapukon túl ugyancsak nagyobb teresedést fedezhetünk fel, a Kovácsdomb lábánál a patak és az utca találkozása egykor bizonyára lóúsztató kialakításának lehetőségét kínálta.

Az északi várfalon kívül, nyugatra a városkaputól zárt, önálló településrész helyezkedik el, mely ugyancsak szabályos telekosztásról tanúskodik. A széles, térszerű Béke utca mindkét oldalán egységes osztású telkek sorakoznak, melyekre kéttraktusos házakat építettek, középen elhelyezett kapuátjáróval, a 19. századra

jellemző építészeti kialakítással. Úgy tűnik, hogy az itteni telekosztást a régebbi, meglévő, keskeny, szabályos parcellák rendszeréből utólag hasították ki. A Béke utcával párhuzamosan egy keskenyebb utcát is kijelöltek (Béke köz) a nyugati zárványtelkek megközelítésének biztosítására.

Felmérés a II. világháború időszakából 1941

Fertőrákos meggyőző erejű településarculata bizonyára nem egyetlen, a középkori alapításnál elhatározott terv következetes megvalósításának köszönheti mai formáját. Feltételezzük ugyanis, hogy a politikai, gazdasági, szociológiai és vallástörténeti körülmények újra és újra megkövetelték az eredeti elképzelések újragondolását. Ami mégis meglepő: a település változatos történelme ellenére a továbbhagyományozott rendet soha nem adták fel, az új elképzeléseket mindig következetesen a korábbiakra építették, így a legkorábbi elképzelések soha nem veszítették érvényüket. Ezeket alapul véve Fertőrákost minden ízében „tervezett” helységnek tekinthetjük.

Az 1980-as években az ICOMOS, a műemlékgondozás nemzetközi tanácsának résztvevői is megismerkedtek a településsel. A szinte érintetlenül megőrzött történeti településmag látványa olyan nagy hatású volt számukra, hogy több kutatást is végeztek a településszerkezet és egyes épületek tanulmányozására, s ennek köszönhető a Zollner-ház, mint hagyományörző épület példás felújítása is.

Az egységes falukép annak volt köszönhető, hogy az évszázadok során nem sokat változott az életmód, emellett a lakosság vagyoni eloszlása is elég egyenletes volt. A településmag védetté nyilvánítása az első években leginkább korlátozást jelentett, mivel a védettséggel járó, anyagiakban is mérhető haszon nem volt mindenki számára azonnal belátható. Vitathatatlan, hogy a falu központi területének település képi és térszerkezeti egységét, a történeti épületállomány gazdagságát a mai igényekből és lehetőségekből fakadó új használati formák és elvárások szorító igényei ellenére is meg kell őrizni.

ÖRÖKSÉGÜNK, VÉDETT ÉRTÉKEINK MŰEMLÉKEK

3

A község közepén áll a középkori alapokon épült romai katolikus templom. Külső megjelenése egyszerű, szinte puritán, de a belső berendezései az 1700-as évek barokk stílusának jegyeit viselik ma is.

Urunk menybemenetele templom

Fő u.119. hrsz.: 841

Püspöki vízialom

Fő u.141. hrsz.: 863

A község jelentős épülete a püspöki kastély, ami jelenleg elhanyagoltan, bezárva áll, felújításra, üzemeltetőre várva. Végső alakját a XVIII. században nyerte el, barokk formában. A középső széles rizalit timpanonjában látható a három nagy építő püspök címere, nevezetesen: Keresztély Ágosté, Széchenyi Györgyé és gr. Zichy Ferencé.

Püspöki kastély Fő u.153. hrsz.:876, 875, 877

kastélykert

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1174989>

Fő utca 60. sz. előtti
Szentháromság-oszlop hrsz.: 285

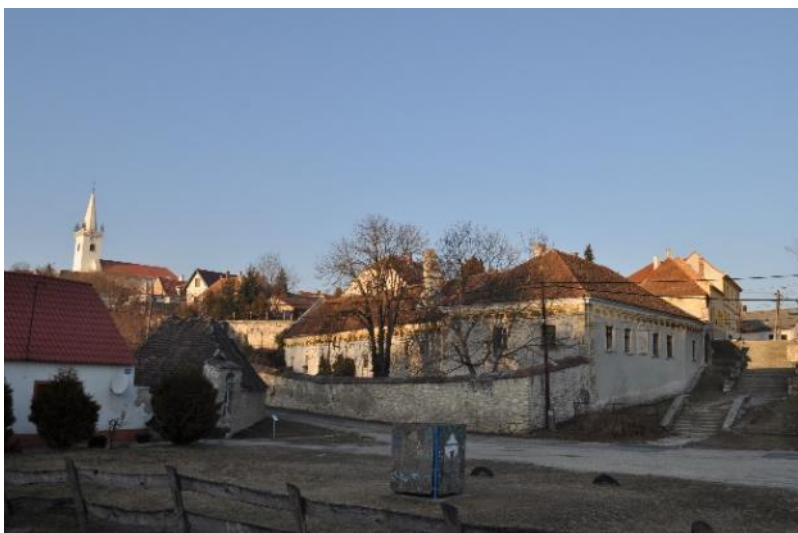
R. k. plébánia Fő u.121. hrsz.: 842/2

Patak sor 19. sz. ház előtt álló
Nepomuki Szt. János-szobor hrsz.: 885

Fő utca 119. sz. előtti
Szt. János-szobor hrsz.: 119

Napóra a vízimalom falán

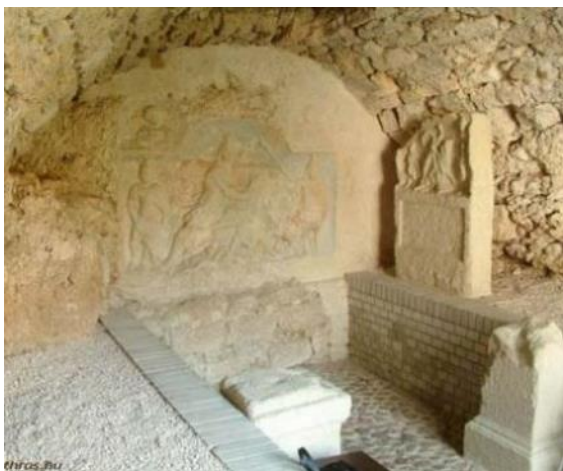
Fő u. 141. sz. hrsz.: 863

A volt püspöki vízimalom a XVII–XVIII. században épült, s az oldalán található napóra is e korból származik.

A felújított, megszépült polgármesteri hivatali épülete előtt áll a XVII. században készített pellengér. Alul négyszögletes hasáb, a felső harmada kör alakú egy tagozattal, kősisakkal, a kompozíció gombbal és fém zászlóval zárul.

Fő utca 139. sz. ház (községháza) előtt álló pellengér hrsz.: 866

Mithras-szentély maradványai hrsz.: 049

A település történelmi magján kívül, a Fertőmeggyesre (Mörbisch) vezető út mellett a mai határ közelében találjuk a III. századból származó, bikaölő Mithras alakját ábrázoló szobrot a Mithras-szentélyben.

Fő u. 55-159. sz. Városhal maradványok hrsz.: 713, 714, 716, 717, 718, 719, 720, 244/1

Az 1300-as évek derekán épült városhal néhány maradványa ma is látható.

HELYI VÉDELEMMEL RENDELKEZŐ EMLÉKEK

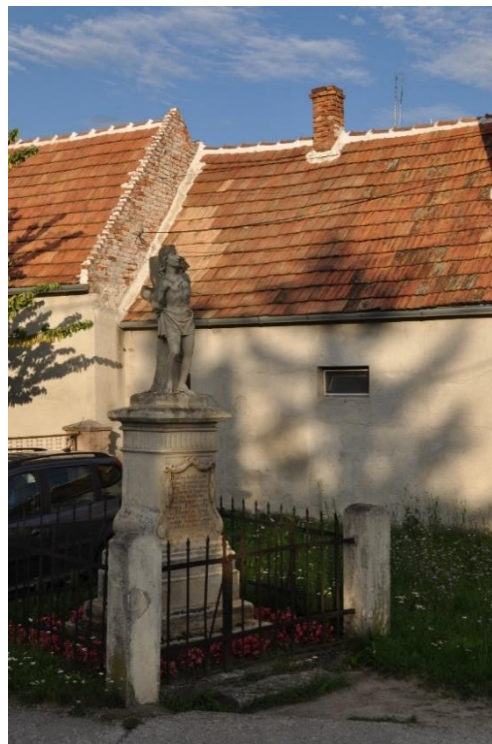
Virágos-major Kápolna hrsz.: 08/1
Majorsági épületek és jégverem hrsz.:1651

Alsó Kápolna Fő u. hrsz.: 1085

Szt. Donát szobor
Kovács hegy utca hrsz.: 943

Szt. Sebestyén szobor
Fő u. 30. sz. előtt hrsz.: 313/1

Lakóépület Béke u. hrsz.: 690

felújítás alatt

Lakóépület Béke u. hrsz.: 706

Patak sor 19. hrsz.: 885, 886/1

Egykori malom épülete
Patak sor hrsz.: 497 /1

Fő utcai kutak

MŰEMLÉKI VÉDETTSÉGŰ LAKÓHÁZAK A FŐ UTCA PÁROS OLDALÁN

Fő utca 60. sz. hrsz.: 285

Fő utca 60/A. sz. hrsz.: 285

Fő utca 64. sz. hrsz.:280

Fő utca 66.sz.hrsz.:279

Fő utca 76.sz. hrsz.:259
lakóépület, vendéglő

Fő utca 82sz. hrsz.:248,249/2/3

Fő utca 84 sz. hrsz.:245/1
Fő utca 86 sz. hrsz.:245/1

Fő utca 92 sz. hrsz.: 238
Fő utca 94 sz. hrsz.:236

Fő utca 96-98 sz. hrsz.:224,225

Fő utca 116-118. sz. hrsz.:181

Fő utca 134. sz.hrsz.:139

Fő utca 136. sz. hrsz.:138/5/6/7/8/10

Fő utca 144. hrsz.:118
lakóépület, vendéglő

Fő utca 146. sz. hrsz.:116

Fő utca 148.sz.
hrsz.:106,107,108,109,110

Fő utca 150.sz. hrsz.:105

Fő utca 152.sz. hrsz.:104
Zollner-ház

Fő utca 154.sz. hrsz.:98,99,100,101

Fő utca 166. sz. hrsz.:70,71,72

Fő utca 172. sz. hrsz.:67

Fő utca 186. sz. hrsz.: 49

Fő utca 188. sz. hrsz.: 48

Fő utca 192. sz. hrsz.: 46/1/2/4/58

Fő utca 196. sz. hrsz.: 41, 45
lakóépület, panzió, pajta

Fő utca 214. sz. hrsz.: 16

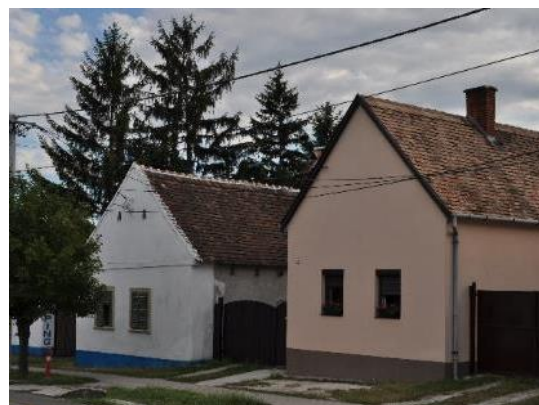

Fő utca 222. sz. hrsz.: 12

MŰEMLÉKI VÉDETTSÉGŰ LAKÓHÁZAK A FŐ UTCA PÁRATLAN OLDALÁN

Fő utca 71. sz. hrsz.: 740

Fő utca 77. sz. hrsz.: 751

Fő utca 79. sz. hrsz.: 754

Fő utca 99.sz.
lakóépület / múzeum
hrsz.: 801

Fő utca 101.sz. hrsz.:804

Fő utca 103.sz. hrsz.: 812

Fő utca 111. sz. hrsz.: 829

Fő utca 117. sz. hrsz.: 838/1

Fő utca 129.sz. hrsz.:846

Fő utca 137. sz. hrsz.: 864

Fő utca 159. sz.
hrsz.: 880
lakóépület,
romemlék

JÓ PÉLDÁK: a teljesség igénye nélkül néhány olyan nem védett épület, amely megőrizte a hagyományos arculati karakterjegyeket:

Nem védett, de példaadóan felújított épület, karakteres vakolathímekkel, keretező szalagokkal, hagyományőrző ablakokkal és kapuval

Fő utca

Nem védett, de szépen felújított karakteres épület. Hagyományőrző színezéssel és anyaghasználattal.

Patak sor

A védett épületek mai állapota, a fotókon jól láthatóan nem egységes, megállapítható, hogy nem mindenhol érvényesült a műemléki védelem értékőrzési szándéka. Ugyanakkor vannak nagyon igényesen karbantartott és felújított épületek, s nemcsak a védettek között.

Kíváncsún lenne, hogy ahol jelenleg felújítás zajlik, vagy a jövőben arra kerül sor, ott a védettségre vonatkozó megkötések érvényesüljenek, hiszen a jó példák igazolják ezeknek a mai használati és korszerűsítési igényekkel való összeegyeztethetőségét, megvalósíthatóságát és értelmét!

Őrizni, óvni kell ezeknek az épületeknek

- az eredeti homlokzat- és gerinc magasságát, tetőhajlásszögét
- az utcai oldalon a hagyományos kétablakos osztásrendjét, tartani (visszaépíteni), hagyományos hat- vagy négy-szemes faszerkezetű nyílászárókkal.
- a vakolt homlokzati felületén a homlokzati díszítéseket, rekonstruálandók, az ablakok keretezése, egyéb homlokzati díszek visszaállítandók, megőrzendők
- az utcai kerítéseit, tömör falazott maradjon, tömör fa vagy faburkolatú kapuzattal.
- a hagyományos felületképzést, színezést

RÉGÉSZETI EMLÉKEK FERTŐRÁKOSON

Fertőrákoson az új-kőkortól a középkorig 26 régészeti lelőhelyet ismerünk. A késő rézkori badeni kultúra (Kr. e. 3300–3000 körüli) településének nyoma a tótól távolabb, a Golgota magaslaton került elő, közelebb a tóparti úttal nagyjából párhuzamosan futó Borostyánkő úthoz, amely később a római korban Scarbantia (Sopron) felől vezetett Szentmargitbányán keresztül az északi római limes vonalához. Nagyon szép díszítésűek a Kr. e. 2500 körüli időszakra keltezhető harang alakú edények, amelyek vagy egy nyugatról érkező népcsoporttal, vagy csak azok kereskedőivel kerültek erre a vidékre a korai bronzkor időszakában (Kr. e. 2500–2300 körül). Nováki Gyula kutatása a bronzkor korai szakaszára keltezi a Szárhalmi-erdőből előrenyúló, északi hegycsúcson megfigyelt, kő- és földsáncokkal megerősített magaslati telepet (Kr. e. 2500–1800 körül).

A korai vaskor, a Hallstatt-kultúra (Kr. e. 800–400) törzsei is tovább használták a Kecsehegy földvárát.

A falu határában 1875-ben egy edényben elrejtett 60–70 darab ezüstpénzből álló Kr.e. III. századi kelta kincset találtak.

A Fertő-parti út kötötte össze a balfi (római forrásfoglalásokra épített) fürdőt a III. században épült Mithras-szentéllyel, amely ma pontosan az osztrák–magyar határ mellett áll. Ugyanitt 1890-ben már kelta sír is előkerült. A Présháztelepen 1966-ban Tomka Péter tárt fel 2 kelta sírt, valamint nyolc IX. századi sírt, megállapítva, hogy a Fertő-parti régi római út forgalmát a Karoling-korban is ellenőriztek. Ezt a kis temetőt a Rákos-patakon átvezető hidat ellenőrző fegyveres közösség létesíthette.

A MÁR VÉDETT TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

A FERTŐRÁKOSI KŐBÁNYA ÉRTÉKEI

A SZIKLAGYEP MARADVÁNYOK

A FERTŐ-HANSÁG NEMZETI PARK, AZ ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT TERÜLETEI

VÉDELEMRE JAVASOLT EGYEDI TÁJÉRTÉKEK

SZÉP, IDŐS MEZEI JUHAR

(*Acer campestre*) –

hrsz:0123/3 területen

LÁTVÁNYOS PANORÁMA, KILÁTÓPONTOK

Kecske-hegyi kilátó

A Szárhalmi erdőben a 208 m tengerszint feletti magasságú Kecsehegy már a korai vaskor idején emberlakta település volt. A fából épült kilátótorony egyedi tájértékként nyilvántartott. Innen szép kilátás nyílik a Kőhidai-medencére, a Dudlesz erdő és a bécsi domb vonulatára, a Virág völgyre, az Aranyhegyre és a Soproni-hegyvidékre is. A település magasabb pontjaiból, a lakóházak mögött a

Kilátás a településről a Fertő tóra

szőlőkből a Fertő tóra is rálátni, mely helyenként csillámló vízfelületével, végtelennek tűnő nádasával nyugalmat áraszt. Kiemelkedő tájképi értéke a település déli lankáit borító szőlőterületek látványa a környező gyepekkel és tóval, valamint a tó felől a Fertő-melléki domb sor látványa.

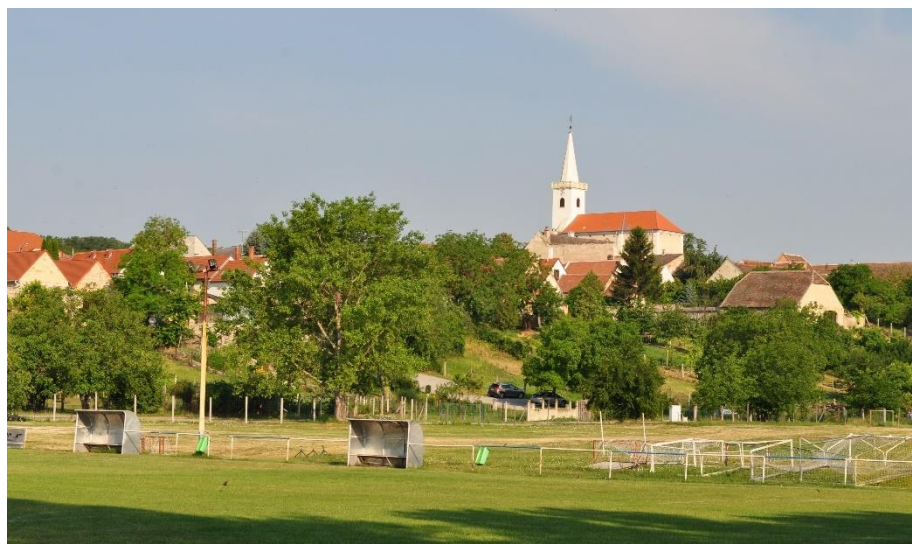

VÉDETT KILÁTÓPONTOK

a Kőfejtő
tetejérőla temető
területéről

a kikötőtől

a sportpályáról
nyáron

a sportpályáról
télén

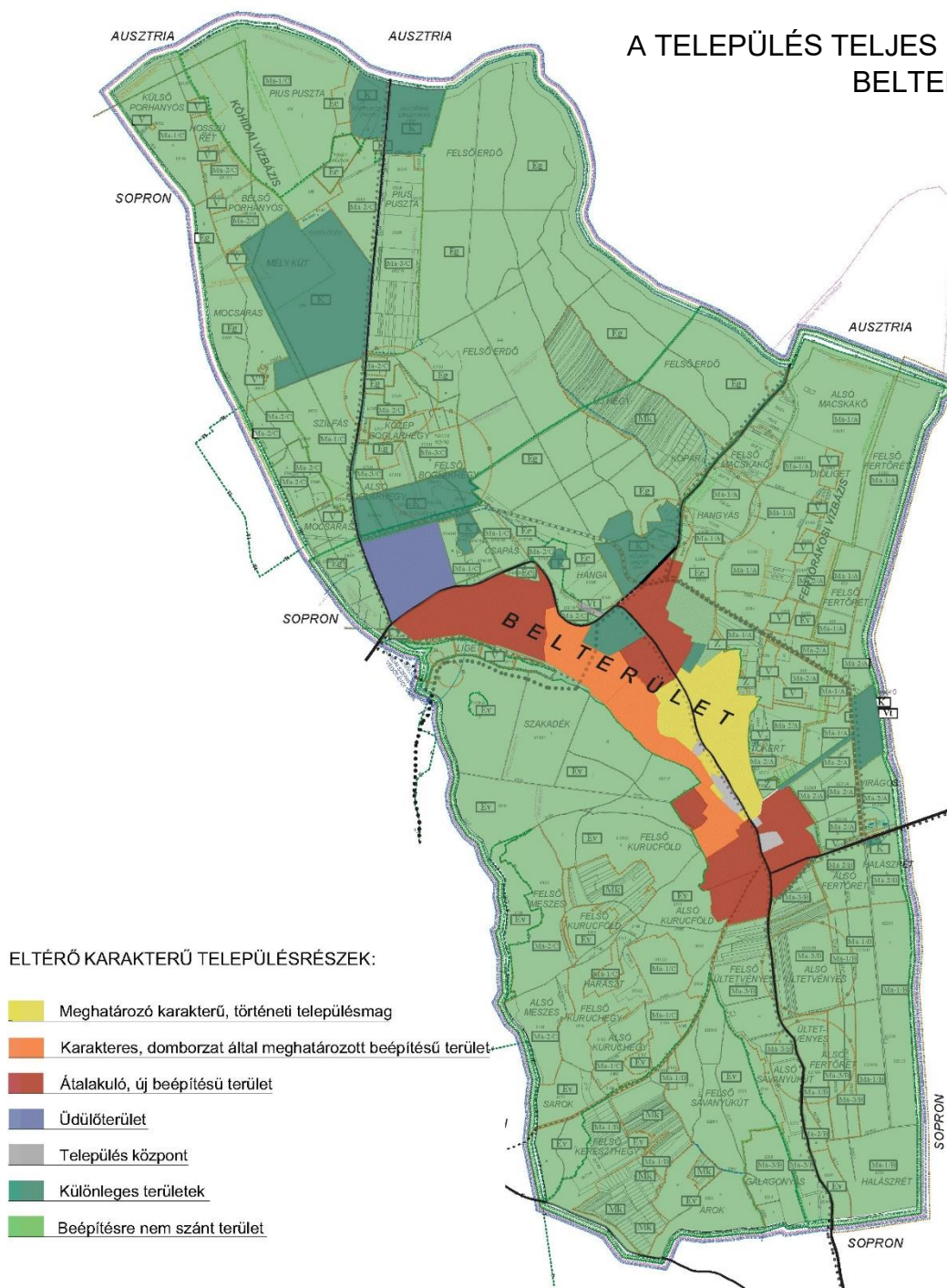
a határ felé
vezető Meggyesi
út Ausztria felé
eső szakaszáról

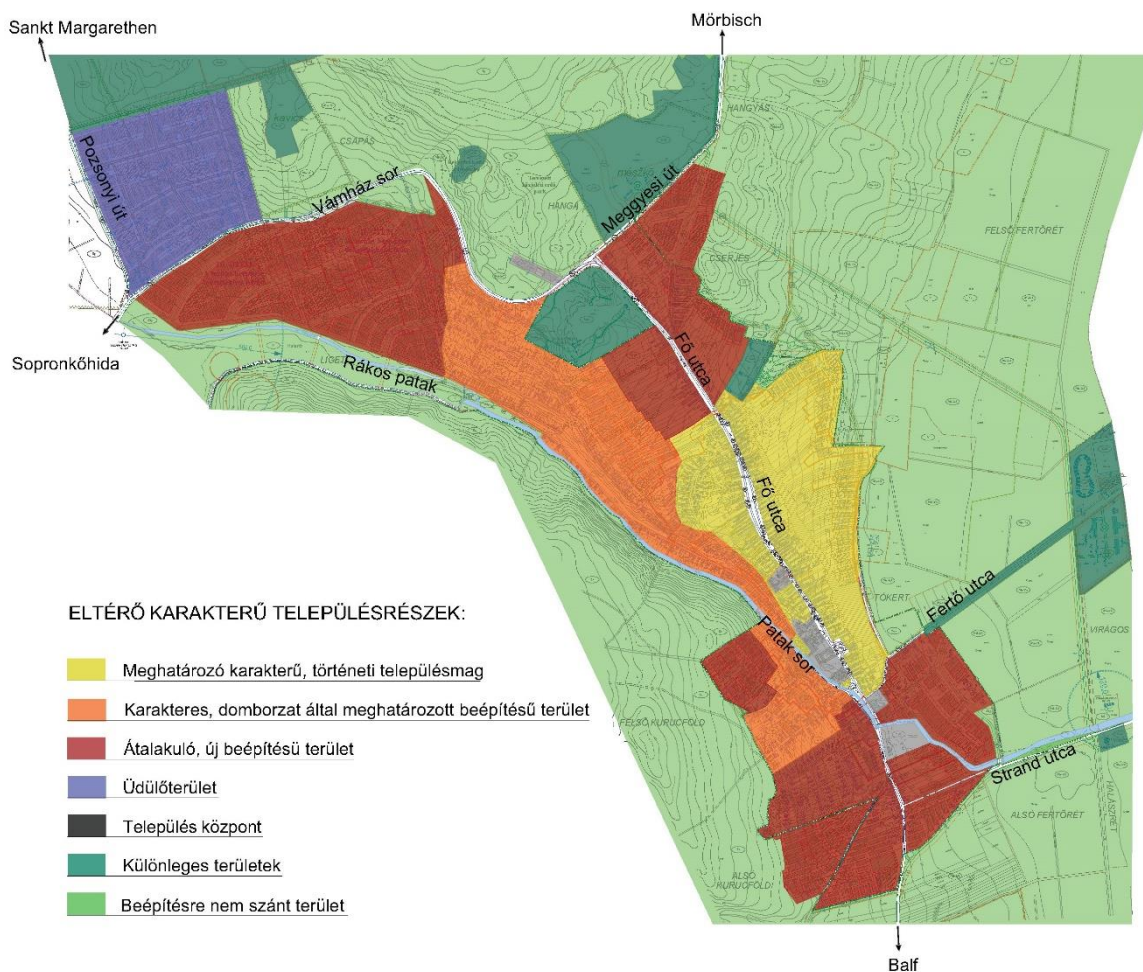
4

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

A TELEPÜLÉS TELJES KÜL- ÉS
BELTERÜLETE

FERTŐRÁKOS-BELTERÜLET

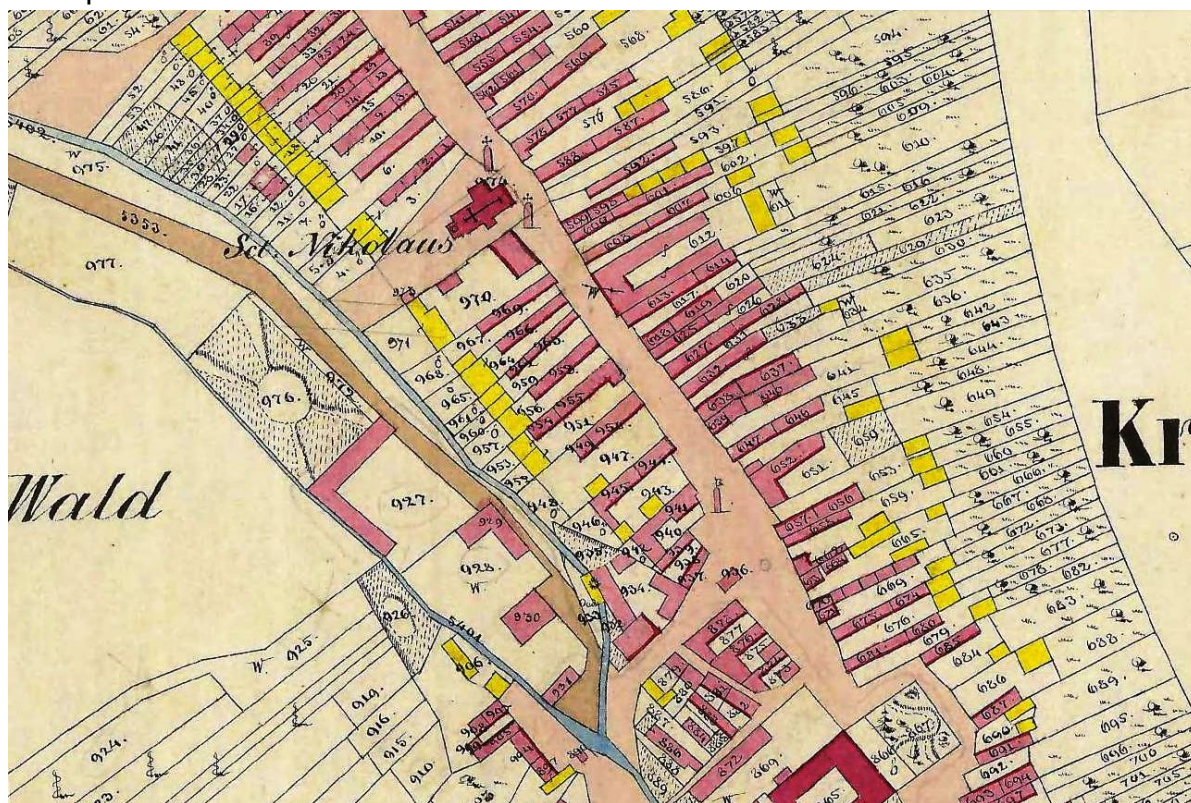

5.1 MEGHATÁROZÓ KARAKTERŰ, TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG

Fertőrákos történeti településmagja sok a Fertő-táji épületkaraktert máig hordozó-megőrző épülettel rendelkezik, amit az „Örökségünk, védett értékeink” c. fejezet részletesen dokumentál, ezért a történeti településrészt az építészeti örökség, a világörökségi arculat védelmére szolgáló **kiemelt jelentőségű terület**ként szükséges kezelni.

Ez a terület a Fő utca városfalak közötti szakasza, ami ma műemléki jelentőségű területként védett, 39 műemléki védettségű lakóépülettel. Itt még nagyrészt megmaradt a keskeny, hosszú telkes hagyományos beépítés egyenes utcavonallal, Túlnyomó részben jellegzetes oromzatos, földszintes, „hosszú házak” találhatók itt, a hagyományos díszítőkincset őrző tömör utcai fakapukkal zárt keskeny oldaludvarokkal.

Új épület beillesztésekor, vagy meglévő épületnél a mai bővítési-felújítási műszaki elvárások kielégítésekor is olyan megoldások alkalmazása szükséges itt, melyek a kialakult településszerkezet megőrzése érdekében maradéktalanul figyelemmel vannak az alábbi példákon bemutatott, az általános karakterbe sorolt területekénél szigorúbb alkalmazkodást megkövetelő építészeti követelményekre, arculati szempontokra.

A történeti településmag az 1856-57 évi kataszteri felmérésen

A TERÜLET JELLEGZETES UTCAKÉPEI

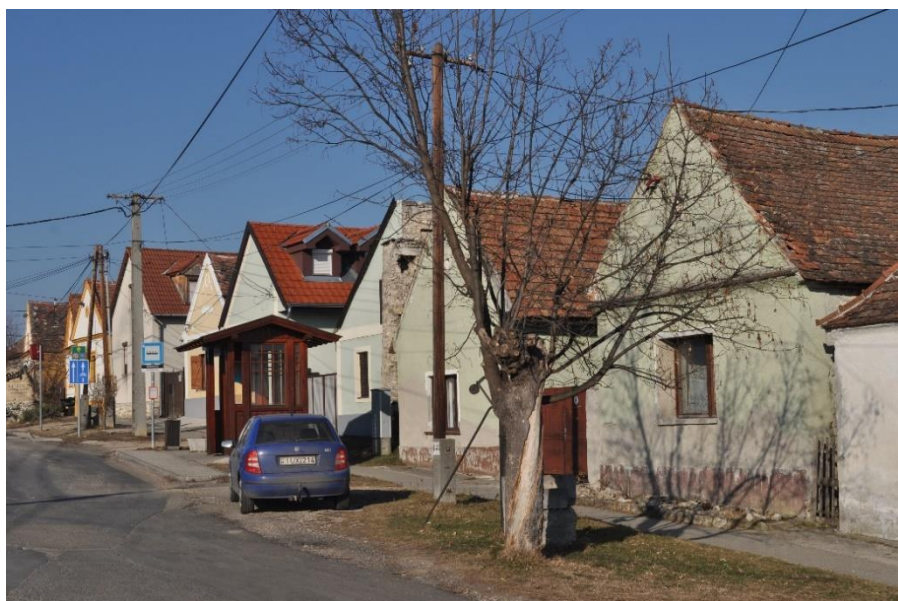
Pellengér

Templom

Védett épületek a
Fő utcán

A történeti településmag hosszúházis szerkezete légi felvételtől

TELEPÍTÉS

A házak mindig a meghatározott történeti oldalhatárra és beépítési vonalra,
- jellemzően az utcavonalra - épüljenek.

ÉPÜLETMAGASSÁG, TETŐHAJLÁSSZÖG

A területen mára kialakult utcaképben, mely közel egységes magasságú és tetőhajlású földszintes, vagy földszint + tetőtér beépítéses épületekből áll, nem elfogadható eltérő tetőhajlásszögű vagy eltérő szintszámú, esetleg kiugróan magas épületrészek megjelenése, akkor sem, ha a számított építmény-magasság matematikailag ezt lehetővé tenné. 40-45 fokokos hajlású magastető készülhet, a tető legnagyobb szélessége a kialakultat követő, de legfeljebb 7 m legyen.

TETŐFORMA

A szomszédos épületek, a közvetlen környezet tetőidomainak formai és szerkesztési elvét hasonló megoldással kell követni. Az utcai oromfalas magastetős főtömeghez kapcsolódó kisebb keresztnyerges, vagy lapostető kiegészítő épülettömeg a teljes tetőfelület legfeljebb 25 %-a legyen, az utcai homlokzati síktól legalább 6m-re, visszahúzottan, arányos tagolással.

ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEZÉS

A homlokzatok és tetők esetében javasolt a mértéktartó egységesség: a nagyrészt vakolt, fehér, vagy világos színű homlokzatfelületek, s a természetes, hagyományos tetőfedési anyagok – cserépfedés - használata. Kerülendők a környezet idegen, művi, túlzó színek mind a homlokzat felületeken, mind a tetőkön.

Tetőfedés cserépből készüljön, a cserépfedés mellett, kisebb arányban, kiegészítő építészeti elemként korcolt fémlemez, vagy üvegtetős fedés, napelem felszerelése is jó megoldás lehet, de az utcai homlokzat vonalától mért 6 m-es zónán túl.

JÓ PÉLDA

harmonikus színezés, természetes anyagok használata

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK

A meglévő, hagyományos utcai homlokzati nyílászárók megtartása és karbantartása szükséges. Nyílászáró-korszerűsítés szándéka esetén legalább a homlokzati külső ablakszárnyakat az eredetivel azonosan fa anyagból, a hagyományos ablakosztással kell elkészíteni, vagy ott az eredetit felújítani és megtartani. Amennyiben erre építetói igény van, javasolt a rejtett redőnytokos vagy fatáblás / zsalugáteres / belső spalettás árnyékoló-szerkezetek alkalmazása. Utólagos felszerelésű műanyag redőnytok nem kívánatos az utcai homlokzatokon.

TETŐFELEPÍTMÉNYEK, TETŐABLAKOK

A padlástér megközelítéséhez, a tetőtéri helyiségek bevilágítására a hagyományos karaktert és arányokat őrző kialakítású tetőfelépítmény alkalmazása javasolt. Tetősíkból fekvő ablak beépítése az utcai homlokzat vonalától mért 6 m-en túl javasolt.

ABLAKOK, ABLAKKERETEK, HOMLOKZATDÍSZEK

az utcai homlokzatok fontos arányképző elemei, a kapcsolódó vakolatdíszekkel, keretezésekkel együtt.

Karakteres elemei a homlokzatnak a szoborfülkék, évszámok, megőrzésük kívánatos.

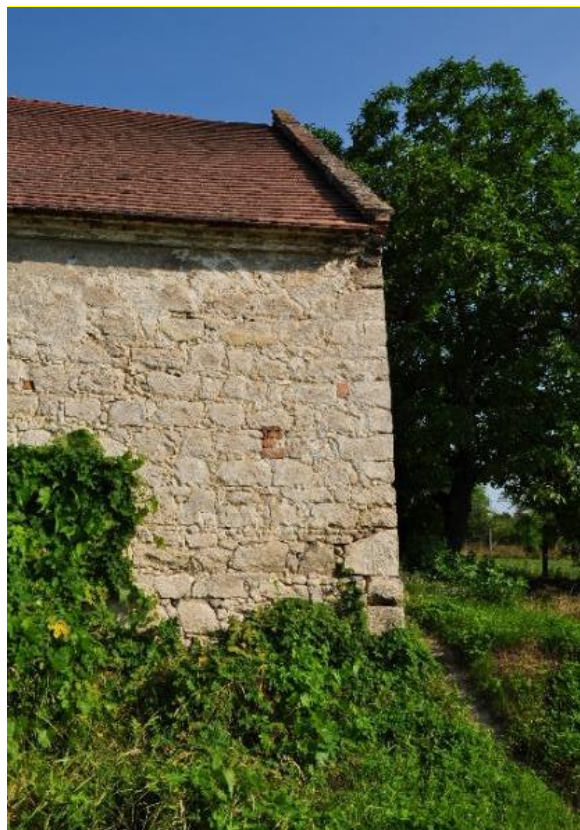
KAPUK, KAPULÁBAK

Az utcai kerítés a történeti minta szerint a főépület homlokzatához kapcsolódó, tömör, falazott-vakolt jellegű legyen, javasolt legnagyobb magassága 1,80 m. A kapuszerkezetek kialakítása is a hagyományos formakincs alkalmazásával, természetes anyagokkal történjen, a kapuszárnyak fából készüljenek.

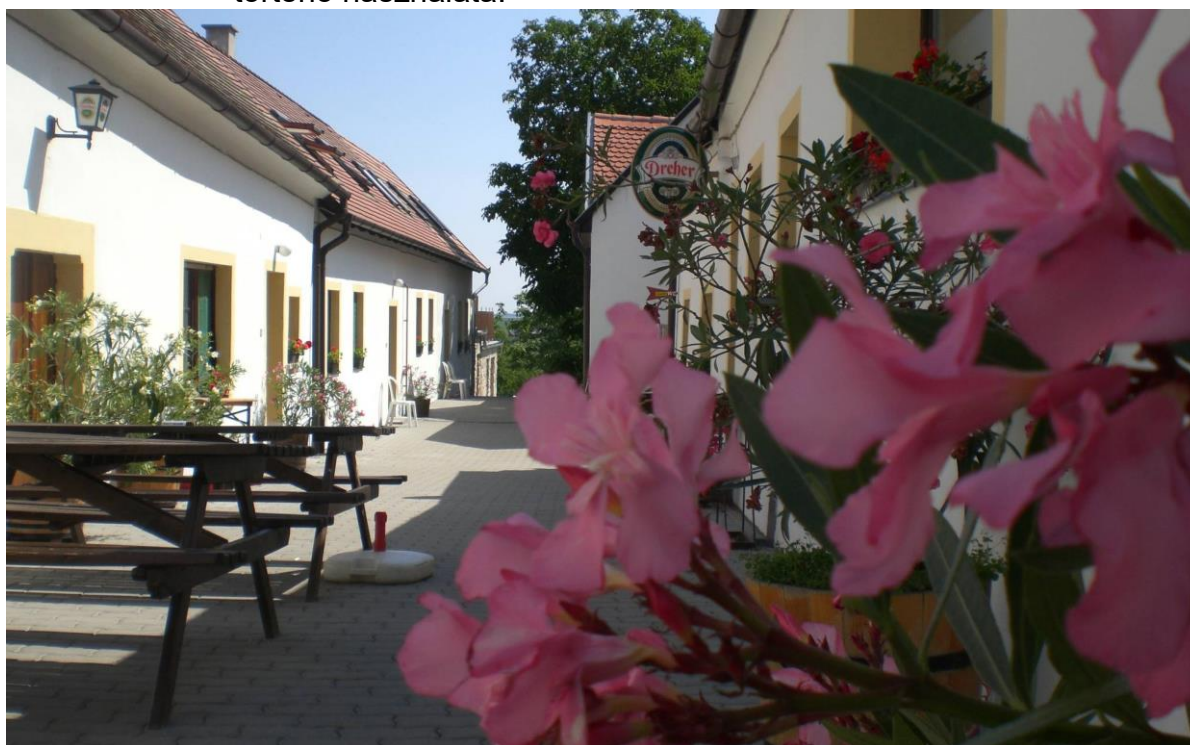
MELLÉKÉPÜLETEK, PRÉSHÁZAK

A főfunkciót kiegészítő (mellék-) épületek, építmények építészeti minősége, anyaghasználata ne térjen el a főfunkció épületétől. Javasolt a meglévő ilyen rendeltetésű épületek megőrző felújítása, vagy új építés esetén a történeti megoldás alkalmazása.

- JÓ PÉLDÁK
- mintaszerűen felújított-átalakított udvari melléképület, idegenforgalmi célú hasznosítással
 - a jellegzetes hosszúházak közös keskeny udvarra nyíló, egymás után sorakozó épületeinek, melléképületeinek vendéglátás céljára történő használata.

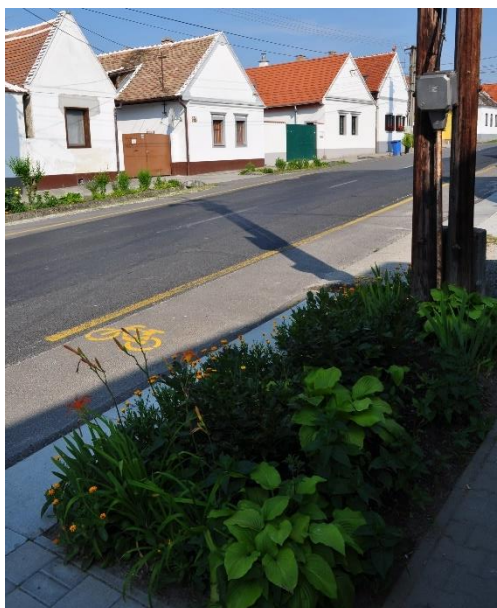

ZÖLDFELÜLETEK

A telken belül burkolt udvari felületeket (pl. térkő, éltégla) csak a minimálisan szükséges mértékben javasolt kialakítani. A zöldfelületeken a szükséges benapozásra, az esetleges későbbi szomszéd-árnyékolási problémákra is gondolva, figyelemmel és előrelátással kell eljárni a lombkoronát növelő fás szárú növényzet telepítésekor, szűk udvarokban jó megoldás a futónövényzet, pl.: szőlő.

Szépen kialakított udvarok

A színes évelők szépen díszítik a közterületet

Tiszta szerkesztésű utcai oromzatos architektúra

Jó új épülettömeg-kapcsolat az utcával párhuzamos gerincű épületek sorához

KARAKTERES, DOMBORZAT ÁLTAL MEGHATÁROZOTT BEÉPÍTÉSŰ TERÜLET 5.2

A település ezen területeire jellemző, hogy nagyon szép természeti környezetben találhatók. A patak vonalától egyre emelkedve alakultak ki a „szikla”-sorok, csodás kilátással a patakot övező Szárhalmi erdőre. Szintén domboldalon alakult ki a Kovácshegy és a Kovácsdomb telekstruktúrája és beépítése, ahonnan egyre feljebb haladva lefelé tekintve a kastélyra, a templomra, s a Fertő tóra nyílik a kilátás.

Új épület beillesztésekor, vagy meglévő épületnél a mai bővítési-felújítási műszaki elvárások kielégítésekor is olyan megoldások alkalmazása szükséges itt, melyek a kialakult településszerkezet megőrzése érdekében maradéktalanul figyelemmel vannak az alábbi példákon bemutatott, az általános karakterbe sorolt területekénél szigorúbb alkalmazkodást megkövetelő építészeti követelményekre, arculati szempontokra.

A Kovácsdomb légi felvételen

Kovácshegy utca

Kovácsdomb utca

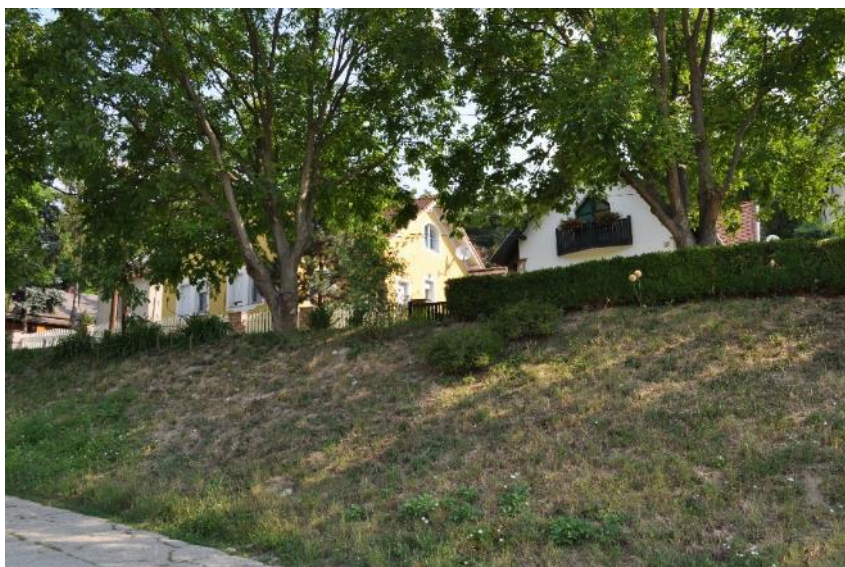
Kovácsdomb utca

Patak sor

Patak sor és az
Alsószikla sor

Patak sor

Középszikla sor

Rálátás a Középszikla sorra és a Patak sorra, a háttérben a Szárhalmi erdőre

Rákos patak

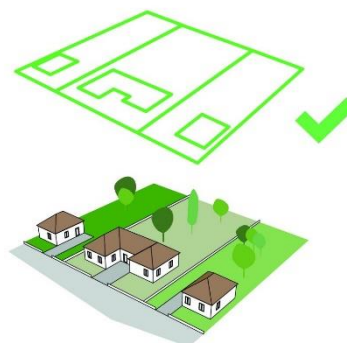
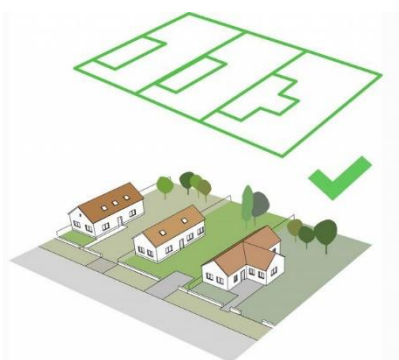
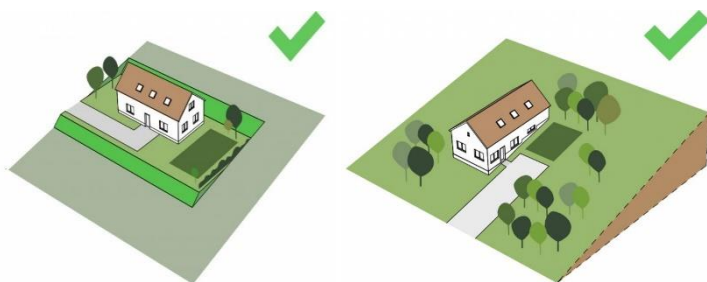

Kilátás a Felsőszikla sorról Ny-ra

TELEPÍTÉS

Az egységes előkert méretét, vagy a beépítés utcai építési vonalát a szomszédos épületekhez is alkalmazkodva meg kell tartani, az épületek hátrahúzása a telken nem megengedett. földszintes, vagy földszint+ tetőtér beépítéses házak építhetők, jellemzően oldalhatáron álló, a szélesebb telkeknél szabadon álló beépítéssel.

A kialakult telekmérettől eltérő, pl. összevonással kialakuló területen sem épülhet a környező épületektől eltérő léptékű épület.

A terepviszonyok miatt fontos, hogy a terepre ültetés minél kisebb beavatkozással járjon az eredeti terepfelszínhez viszonyítva.

A területen a domborzati viszonyok miatt fokozottan figyelni kell a kilátás és rálátás védelemre.

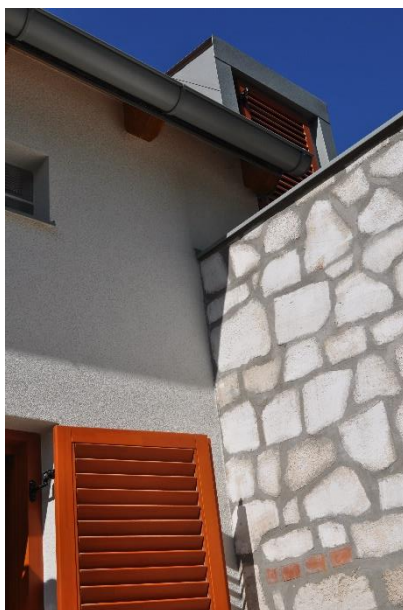
MAGASSÁG, TETŐHAJLÁSSZÖG, TETŐFORMÁK

A közel egységes magasságú és tetőhajlású épületekből álló utcaképben nem elfogadható a látvány harmóniáját megbontó, eltérő szintszámú, vagy kiugróan magas épületrészek megjelenése, akkor sem, ha a számított építmény-magasság matematikailag ezt lehetővé tenné. Alacsonyabb gerincű keresztnyerges, esetleg kisebb lapos tetős kapcsolódó épülettömegek elképzelhetők, az utcai homlokzati síktól visszahúzottan, arányos tagolással.

A tetőformák illeszkedjenek a környezetükben lévő épületekhez. a tetőhajlásszög átlag 40 fokos hajlású lehet. A tető héjazata cserépfedés legyen. kisebb arányban, kiegészítő építészeti elemként korcolt fémlemez, vagy üvegtetős fedés, napelem is megengedett.

Bitumenzsindely, sík- vagy hullámpala anyagú tető egyáltalán nem készülhet.

HOMLOKZATI NYÍLÁSZÁRÓK

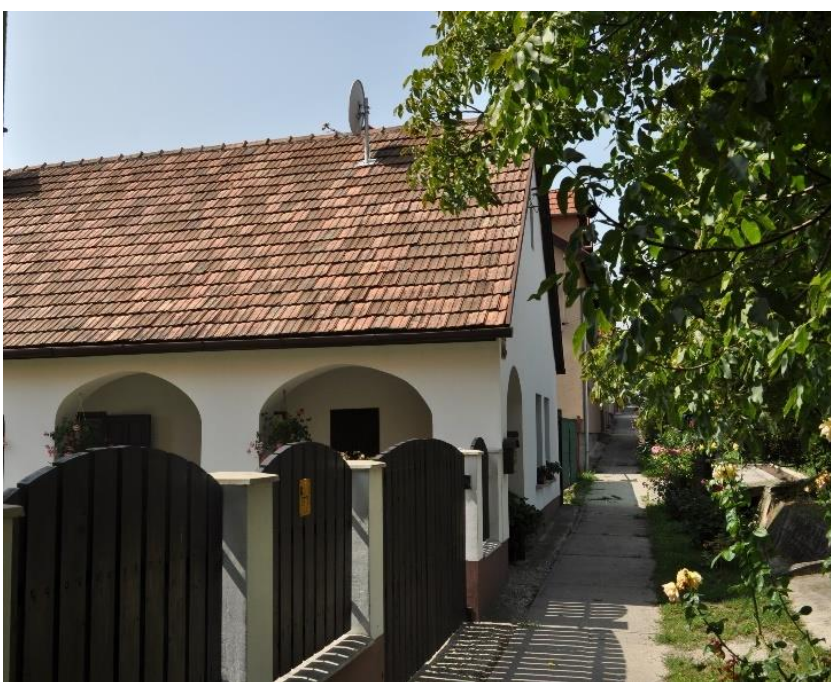
Amennyiben erre építetói igény van, javasolt a rejtett redőnytokos vagy fatáblás-zsalugáteres árnyékoló szerkezetek alkalmazása. Utólagos felszerelésű műanyag redőnytok nem kívánatos az utcai homlokzatokon.

HOMLOKZATKÉPZÉS ANYAGHASZNÁLAT

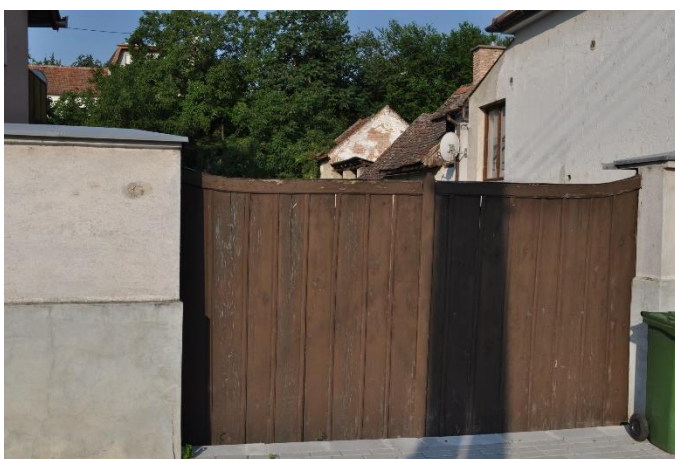
Legnagyobb arányban világos színű vakolt felületképzés javasolt, melyhez kiegészítőként látszó beton-, természetes kő vagy téglaburkolat, faburkolat is elképzelhető.

Kerülendők a környezet-idegen, művi, túlzó színek mind a homlokzat felületeken, mind a tetőkön.

KAPUK- az utcai homlokzaton a jellegzetes keskeny telkeknél gyakran egyesül a kapu és a kerítés funkciója, ezek max. 1,80 m-es magasságából csak a tipikus falazott, oszlopok, kapulábak fedkővel védett szakaszai emelkednek ki. A kapuszerkezetek kialakítása is, akár a hagyományos formakincs alkalmazásával, akár modern formában természetes anyagokkal történjen.

KERÍTÉSEK- A tömör kerítés-szakaszok vakolt falazatból, helyi kőből, a kapuk fából készüljenek. A kerítésmezők áttörtek legyenek lehetőleg természetes anyagból, vagy sövénnel, növény futtatással kombinálva. A területen jellemző és javasolt a helyi kőfalazat használata, a vékony, felragasztott idegen kőlapok használata kerülendő.

JÓ PÉLDA – MELLÉKÉPÜLET

igényes kialakítása természetes anyagokból, a helyi kő felhasználásával, bontott cserépből rakott tetőfedéssel minden nézőpontból illeszkedővé teszi.

KARAKTERES RÉSZLETEK

JÓ PÉLDA

Természetes formák, színek és anyagok használata

Egyszerű épület gondos, illeszkedő átépítése, korszerűsítő felújítása

Felújítás előtt

Természetes anyagokkal, színezéssel felújítva

ÁTÉPÜLŐ, ÚJ BEÉPÍTÉSŰ TELEPÜLÉSRÉSZ

5.3

A település több része is ide tartozik.

- Az átépülés a természeti adottságok miatt először a déli és északi széleken indult meg. Ezek részek a Fő utca várfalon túli szakaszai, ahol a beépítés helyenként zárt sorúvá válik. Itt készült az 1980-as években a Fő utcai, oromzatos kialakítású épülettömegek sorolásával próbálkozó sorházas-láncházás beépítés is, a hagyományos formakincs és a korszerű csoportos építés ötvözésének akkori kísérleteként.
- A Fő utcáról a Szőlős úton felmenve a Pataki István út által határolt terület. Az Ifjúság utca és a Szárhalmi utca területe. Itt a Fő utcán kialakult hosszú telkek helyett rövidebb a telekmélység, az épületek az utcafronton szélesebbek, mások az arányok, mint a történelmi magban, de beépítés egységes képet mutat.
- A Fertő utca, Rét utca, Fő utca által határolt terület
- A Szent Sebestyén utca, Meggyesi út és a Fő utca által határolt terület
- Alsószikla sor és a Középszikla sor északi része, távlatban beépíthető terület.
- Kovácshegy utcától északra fekvő terület távlati beépítés.

Légi felvétel, előtérben a település déli végén lévő Pataki István út által határolt újabb beépítésű részről.

A Fő utca déli
szakasza

Utcával
párhuzamos
gerincű épületek.

Utcára merőleges
gerincű beépítés

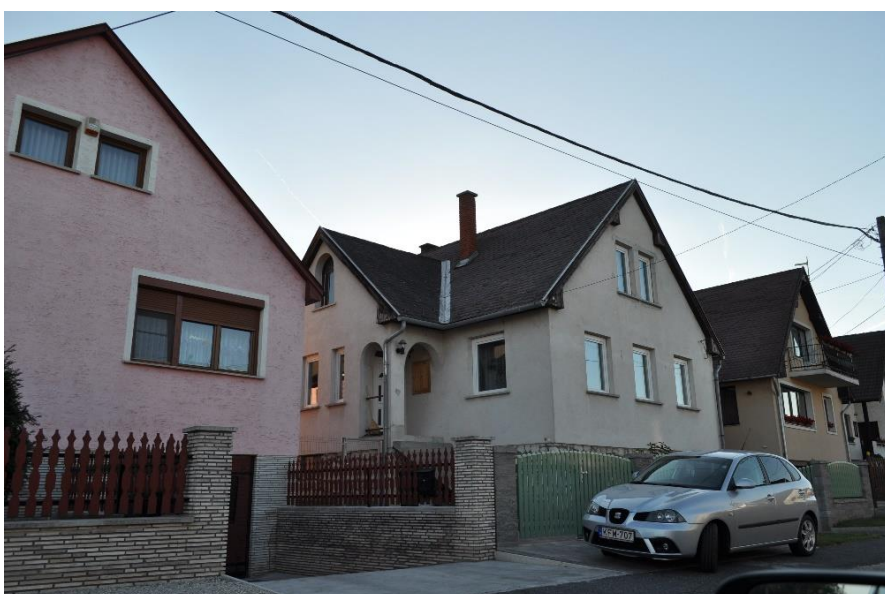

Egységes
oromzatos,
sorházas beépítés

A légi felvételen
látszó terület

Ifjúság utca

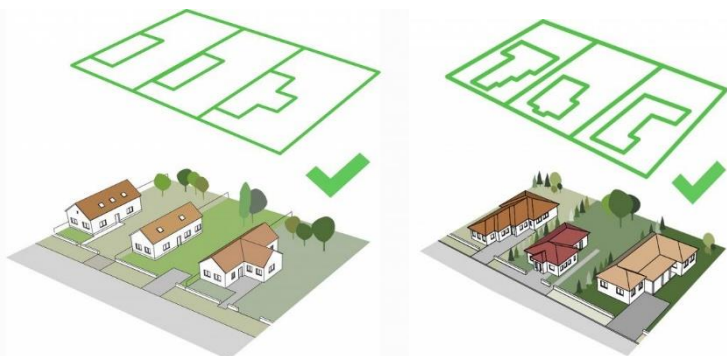
Ifjúság utca

Meggyes felé
vezető út menti új
telekosztás és
beépítés

TELEPÍTÉS

Az egységes előkert méretet, a beépítés utcai építési vonalát a szomszédos épületekhez is alkalmazkodva meg kell tartani, az épületek hátrahúzása a telken nem megengedett. földszintes, vagy földszint+tetőter beépítéses házak építhetők, jellemzően oldalhatáron álló, a szélesebb telkeknél szabadon álló beépítéssel

MAGASSÁG, TETŐHAJLÁSSZÖG, TETŐFORMÁK

A közel egységes magasságú és tetőhajlású épületekből álló utcaképben nem elfogadható a látvány harmóniáját megbontó, eltérő szintszámú, vagy kiugróan magas épületrészek megjelenése, akkor sem, ha a számított építménymagasság matematikailag ezt lehetővé tenné. Alacsonyabb gerincű keresztnyerges, esetleg kisebb lapos tetős kapcsolódó épülettömegek elképzelhetők, az utcai homlokzati síktól vissza-húzottan, arányos tagolással. A tetőformák illeszkedjenek a környezetükben lévő épületekhez, a tetőhajlásszög átlag 40 fokos hajlású lehet. A tető héjazata cserépfedés legyen. kisebb arányban, kiegészítő építészeti elemként korcolt fémlemez, vagy üvegtetős fedés, napelem is megengedett.

Bitumenzsindely, sík- vagy hullám pala anyagú tető egyáltalán nem készülhet.

HOMLOKZATKÉPZÉS, ANYAGHASZNÁLAT

Legnagyobb arányban világos színű vakolt felületképzés javasolt, melyhez kiegészítőként látszóbeton-, természetes kő- vagy téglaburkolat, valamint faburkolat is elképzelhető.

JÓ PÉLDÁK

Természetes színek és anyaghasználat

Az épület tagolása az oromzatos részekkel jól illeszkedik a hagyományos beépítés ritmusához

Jó megoldás az oldalsó garázs elhelyezése, az épület így ablakos oromfallal fordul az utca felé

KERÍTÉSEK , UDVAROK

az utcai kerítések javasolt legnagyobb magassága 1,80 m, áttört jellegűek legyenek, esetleg alacsony tömör lábazattal, élősövénnel kombinálva. A kapuszerkezetek kialakítása természetes anyagokkal történjen (pl. a kapubálványok, kapuoszlopok kialakítása hagyományos falazott-vakolt felületű, vagy fa szerkezetű, a kapuk felülete pedig fa, vagy fával burkolt legyen).

Az udvarok, az előkertek, a telkek előtti zöldfelületek növényesítése átgondoltan, a benapozási-árnyékolási és gondozhatósági viszonyok mérlegelésével történjen.

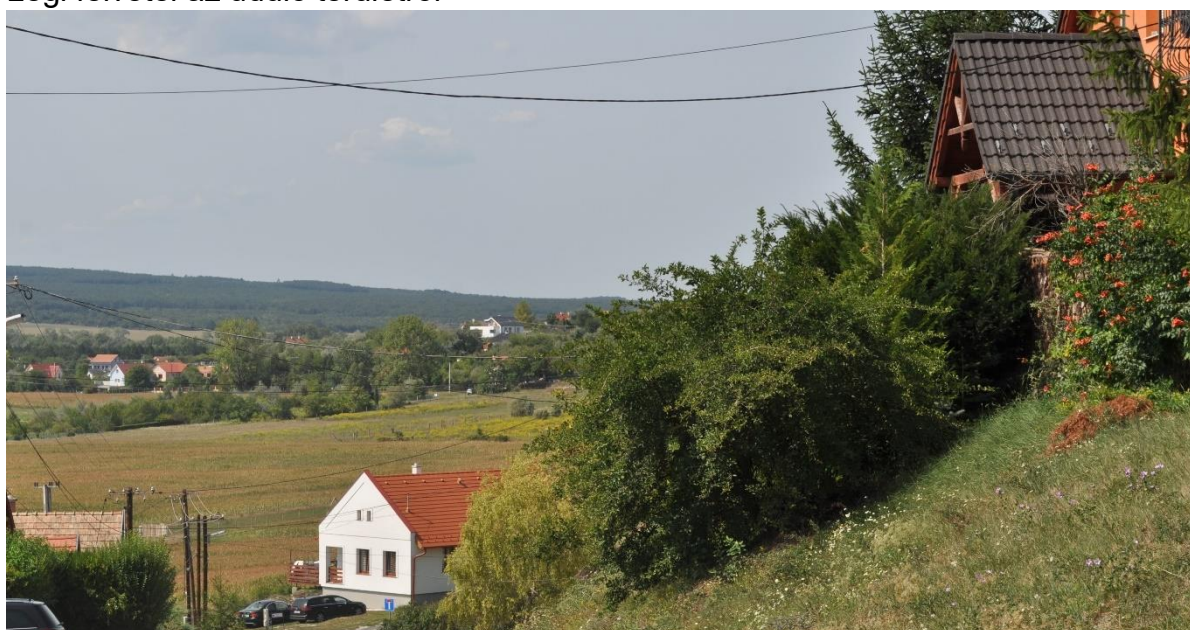
ÜDÜLŐTERÜLET

5.4

A település északnyugati részén a Várház sor, Pozsonyi út Kavicsbánya sor, Kereszt utca által határolt terület. A terület jelenleg kezdeti beépülés stádiumában van, még nincsenek kialakult arculatok. Kiváló lehetőség, hogy a továbbiakban, a környező, már megépült épületekkel szinkronban harmonikus beépítés, rendezett, utcaképek jöjjenek létre.

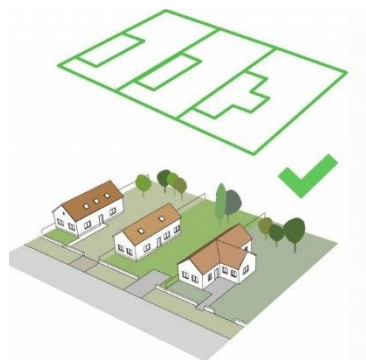
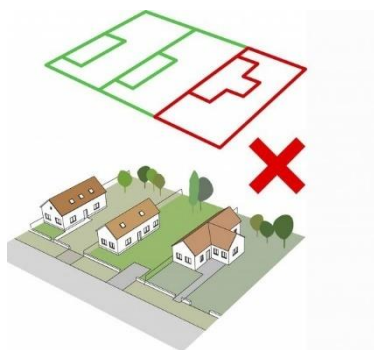
Légi felvétel az üdülő területről

Kilátás a Sziklasorok felől az üdülőterület felé a Kőbánya sor végéről nézve

TELEPÍTÉS

Az egységes előkerti méretet és az építési vonalat tartani kell, az épületek hátrahúzása a telken belül nem megengedett.

MAGASSÁG, TETŐHAJLÁSSZÖG, TETŐFORMA

A területen a beépítés folyamatban van még nincsenek teljesen kialakult utcaképek. Ezért nagyon fontos a leendő harmonikus utcakép szempontjából, hogy közel egységes magasságú és tetőhajlású nyeregtetős épületek készüljenek, nem elfogadható eltérő szintszámú, vagy kiugróan magas épület részek megjelenése, akkor sem, ha a számított építmény-magasság matematikailag ezt lehetővé tenné. Jellemzően 40-45 fokos, hajlású, az utcára merőleges gerincű nyeregtető legyen kiegészítő épülettömeg kapcsolódhat. A tetőtéri helyiségek bevilágítására tetősíkból fekvő ablak és arányos tetőfelépítmény alkalmazása is megengedett.

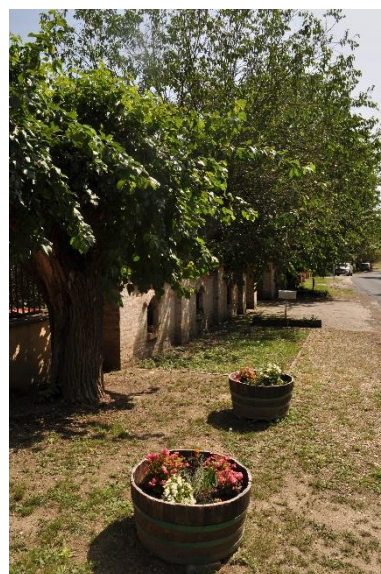
ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEK

A homlokzatok és a tetők esetében javasolt a mértéktartó egységesség: a nagyrészt vakolt, világos színű homlokzatfelületek, s a természetes, hagyományos pikkelyes tető-fedési anyagok használata. Kerülendők a környezet-idegen, művi, túlzó színek mind a homlokzatfelületeken, mind a tetőkön.

KERÍTÉSEK
 az utcai kerítések javasolt legnagyobb magassága 1,80 m, áttört jellegűek legyenek, esetleg alacsony tömör lábazattal, élősövénnel kombinálva

Fontos szempont az épületek tervezésénél az épületek tájba illesztése.

Harmonikus beépítés, azonos karakterű épületekkel

A jellemző földszint + tetőtér beépítéses épületforma, keresztnyerge épülettömeggel, hagyományos anyaghasználattal

A tájhoz jól kapcsolódó, jó arányú épület.

5.5

TELEPÜLÉSKÖZPONT,
KÖZINTÉZMÉNYEK

A történeti térképeken is láthatóan, a központ a település középső részén alakult ki, ez a templom és a püspöki kastély körüli terület. Ebbe a csoportba tartoznak még a közintézmények, iskolák területei is.

Elsősorban település szintű közintézmény elhelyezésére szolgáló telkek, területek. Új épület tervezésekor, meglévő felújítása, bővítése esetén, mind anyaghasználatában mind pedig formai kialakításában illeszkedni kell a körülötte kialakult épületállomány karakteréhez.

Fokozottan ügyelni kell a meglévő beépítéshez való léptékkövető illeszkedésre is. A területen magas tetős cserépfedésű épületek kívánatosak. A „hosszúház” karakter őrzendő középületek esetén is, jó példa erre az óvodai bővítés új szárnya.

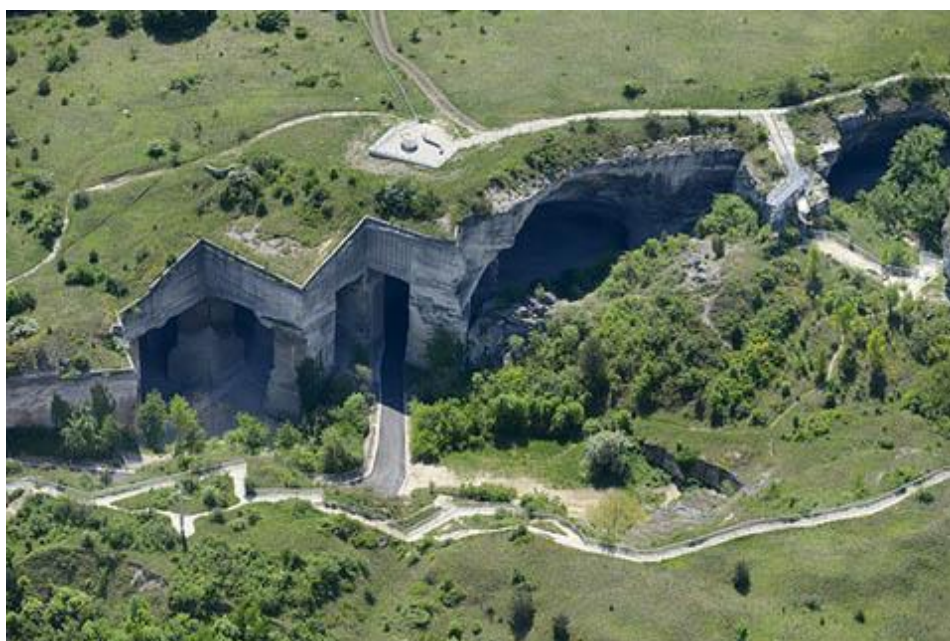
KÜLÖNLEGES TERÜLETEK – KŐFEJTŐ, KIKÖTŐ, TEMETŐ...

5.6

A településen lévő különleges területek, -a Pánerurópai Piknik és Akadémiai Emlékpark, a Repülőtér, a Kőfejtő, a Kőbánya, a Homokbánya, a Temető, a Kikötő, a Meteorológiai állomás, és a Rekultiválandó szemét és fahulladék telep-, beépíthetősége részletesen szabályozva van. Itt csak azt szükséges kiemelni, hogy a településképből ezek a területek rendkívül hangsúlyosak. Kilátás szempontjából védett pl. a kőfejtő, a temető, a kikötő.

KŐFEJTŐ

Különleges, monumentális „építmény” Fertőrákoson a kőfejtő, amelynek bányászatát – valószínűleg – a rómaiak kezdték, majd nagyobb kitermelés a XIX. sz. közepén indult meg. Ma a kőfejtőben korszerűen felújított színház működik, de kialakítottak bánya kőzetének 10–12 millió év alatt történt változását bemutató tér- és élménysort, amely a geológiai korokat s a kőbe meszesedett állatokat is bemutatja. A Kövi Benge Tanösvény a kőfejtő szabadtéri múzeuma. Célja a geológiai, zoológiai és botanikai értékek bemutatása, és nem mellesleg nagyszerű kilátó pont a Fertőre. 1996-ban a kőfejtő dombján felállítottak egy tíz méter magas acélplasztikát, Gabriela von Habsburg alkotását. A szobor egy darab szögesdrótot jelképez, amely távolról nézve kereszt alakot mutat.

KIKÖTŐ

5.7

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A településmagot, belterületet keretező külterület tartozik ide. Szabályozás szerint zöldterületek, mezőgazdasági területek, erdőterületek, vízgazdálkodási területek és maga a Fertő tó vízfelülete a nádassal.

Fertőrákos külterületein kertes mezőgazdasági területek találhatóak, Új Hegy, Kopár, Felső Kurucföld, Felső Savanyúkút. A Felső Kurucföld, Felső Savanyúkút egységek a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén helyezkednek el.

Az általános mezőgazdasági területek három jól elkülöníthető részen találhatók:

- A Fertőrákos-Mörbisch közút, Fertőrákos belterületének keleti határa és a Fertő tóra kivezető út, továbbá Fertőrákos község keleti közigazgatási terület-határa által bezárt területen elhelyezkedő általános mezőgazdasági területek. Ez a terület teljes egészében világörökség része, továbbá a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén belül helyezkedik el, és jelentős részén védett vízbázis belső és külső védőterülete is található. A Mörbisch felé vezető út, és a Virágos-majorba vezető út mentén főként szántó területek, míg a Fertő nádasa felé főként gyep-legelő-rét területek találhatók.

- A Fertő tóra vezető út, Fertőrákos belterületének déli határa, a Pintytetőre vezető út továbbá Fertőrákos község keleti és déli közigazgatási területhatára által bezárt területen elhelyezkedő általános mezőgazdasági területek.

- A Felső erdő, Fertőrákos belterületének nyugati határa és a Pintytetőre vezető út által bezárt területen elhelyezkedő általános mezőgazdasági területek. Ez a terület nem teljesen a világörökség része, s jobbára a Fertő-Hanság Nemzeti Park területén kívül helyezkedik el, azonban jelentős részén védett vízbázis belső és külső védőterülete található. A területen elhelyezkedő Akadémiai Emlékpark és Páneurópai Piknik területeinek természetvédelmileg védetté nyilvánítása folyamatban van.

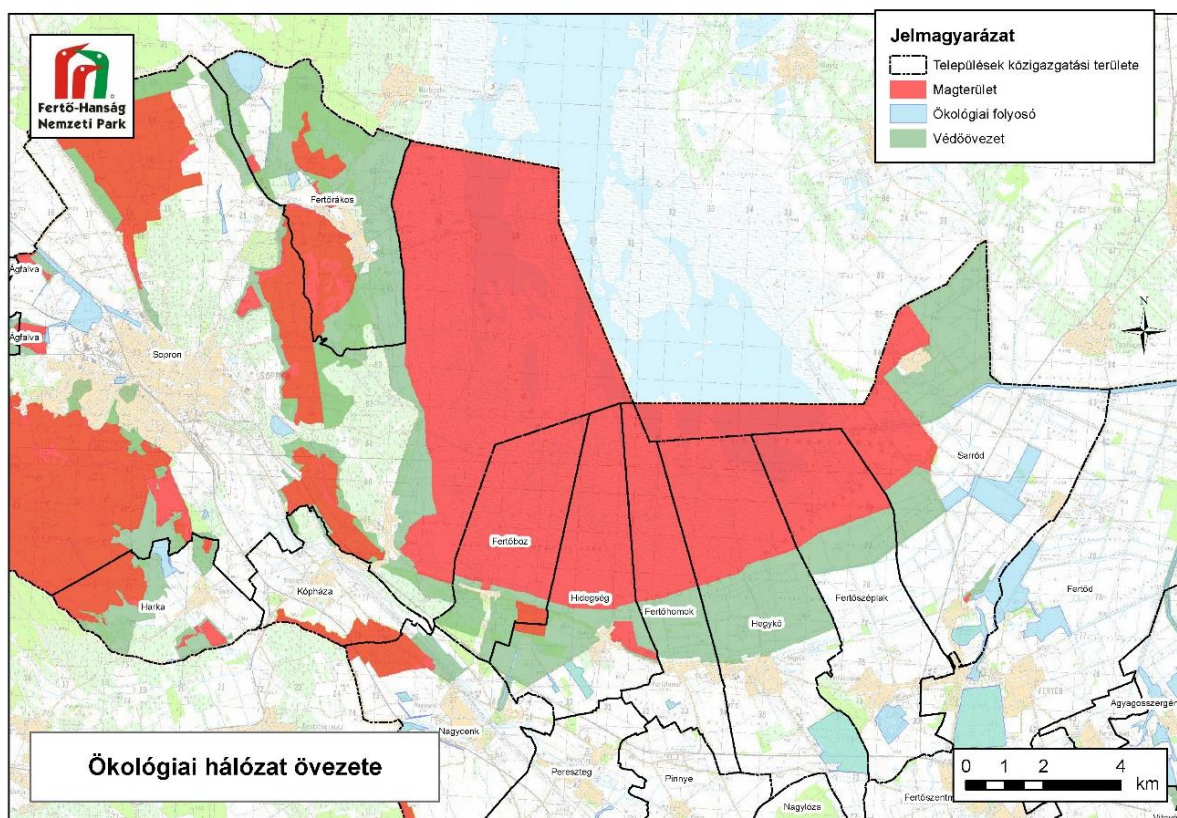
A Fertőrákos – St. Margarethen közút keleti oldalán főként felhagyott szőlőművelésű, a nyugati oldalán vegyesen szántó területek, és gyep-legelő-rét területek találhatók.

A Szárhalmi erdő területébe beékelődött területeken szántó és gyep-legelő-rét területek találhatók.

A védett területeken **épületet elhelyezni nem lehet.**

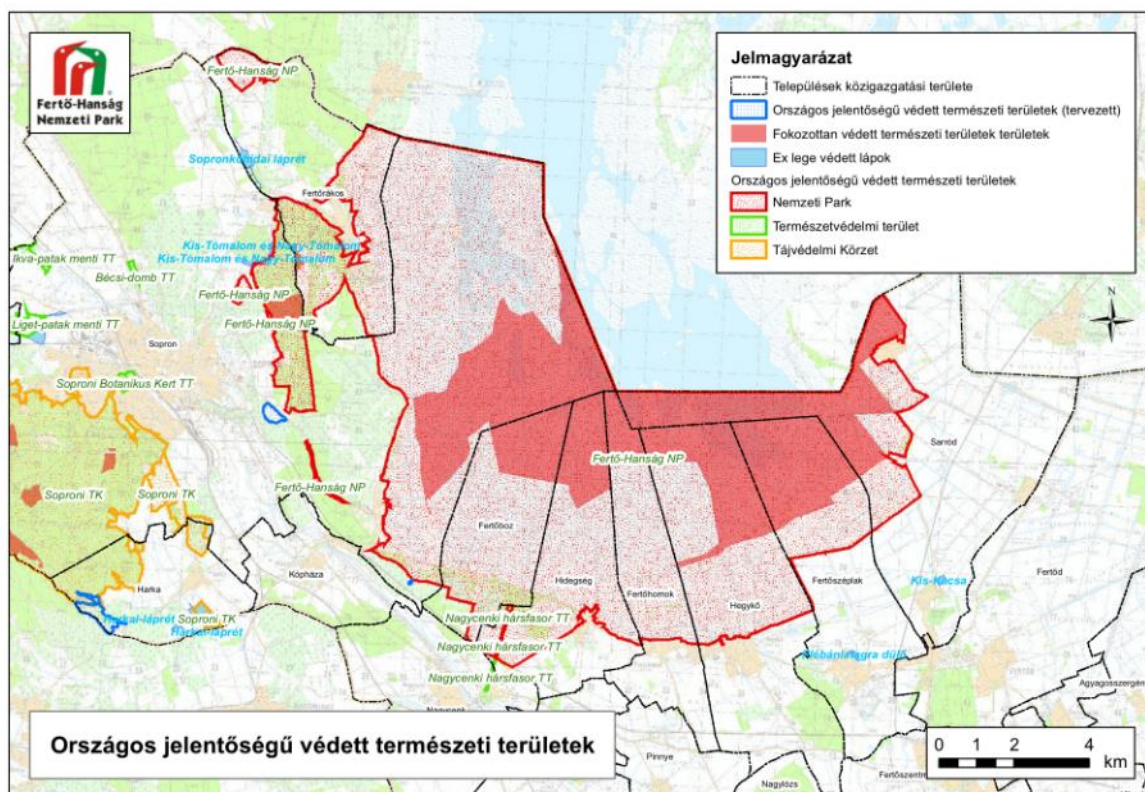
A nem védett területeken ott is, ahol a szabályozás lehetővé teszi épület elhelyezését, miután az egész település tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő, bármilyen építésnél a legfőbb tényező a tájba illesztés, a kilátás, rálátás védelmének kérdése. Ezeket kell a tervezés során nagyon érzékenyen kezelni, maximálisan szem előtt tartani.

A védett területek áttekintésére a Fertő-Hanság Nemzeti Park térképei alkalmasak, amelyeken jól látható, hogy Fertőrákos a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területekhez tartozik.

Az országos területrendezési tervben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben alkalmazott övezet része, amelybe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

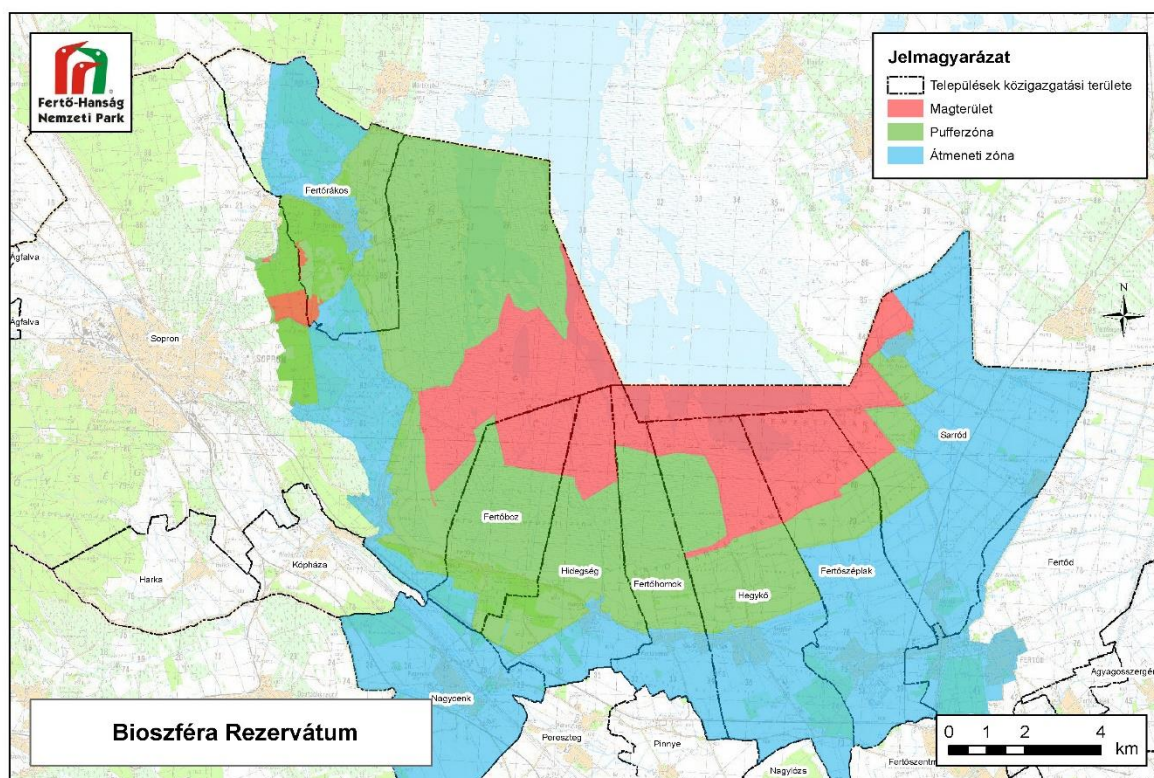

Forrás: Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területek digitális adatbázisának felhasználásával (verzió 14.0)

A település országos jelentőségű védett természeti területei a Fertő-Hanság Nemzeti Park része a Sopron és Fertőrákos között található Szárhalmi-erdő a hozzákapcsolódó láprétekkel és a Fertő-tóhoz, nádasához tartozó területeivel. A természetvédelmi törvény értelmében országos jelentőségű „ex-lege” védeltséget élvez bronzkori-középső bronzkori Kecske-hegyen levő földvár és láp.

Fertőrákos csaknem teljes közigazgatási területe 1979-től a Fertő-tavi Bioszféra Rezervátum része, kis részt magterületeket foglal magába, nagyobb részt puffer zónákat és átmeneti zónákat, ahol a természeti erőforrások fenntartható használatának bemutató területei tartoznak.

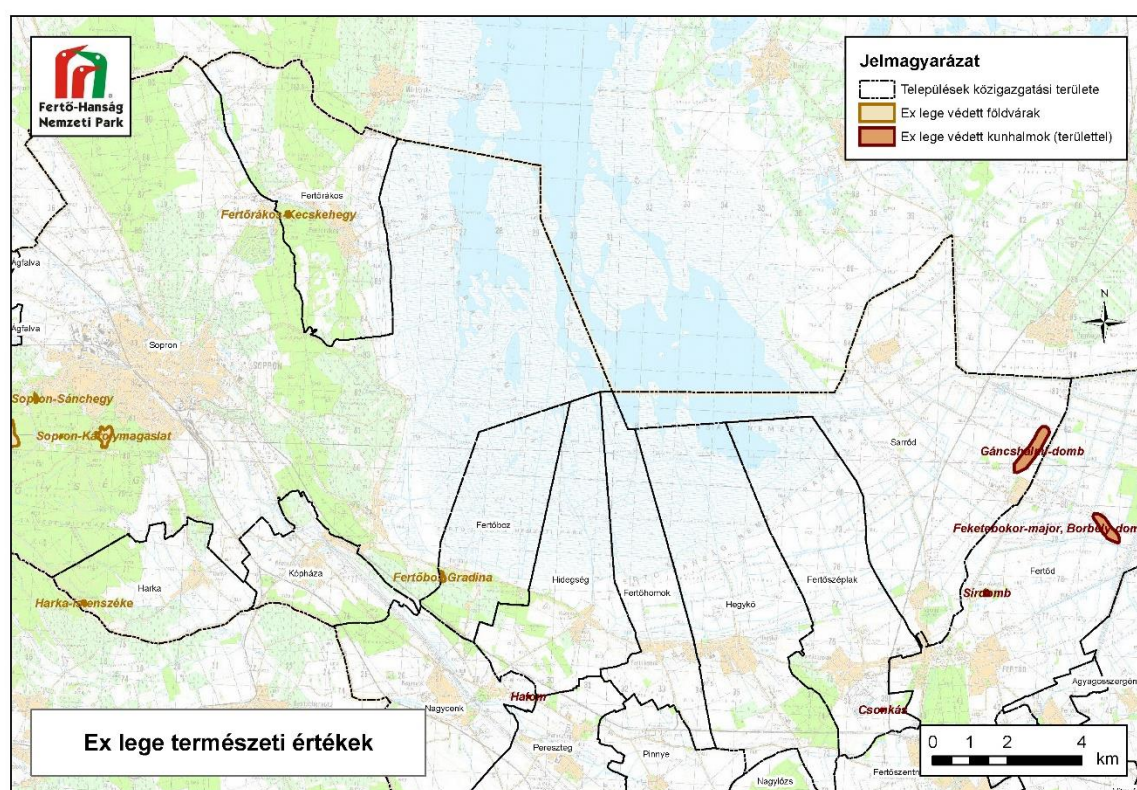
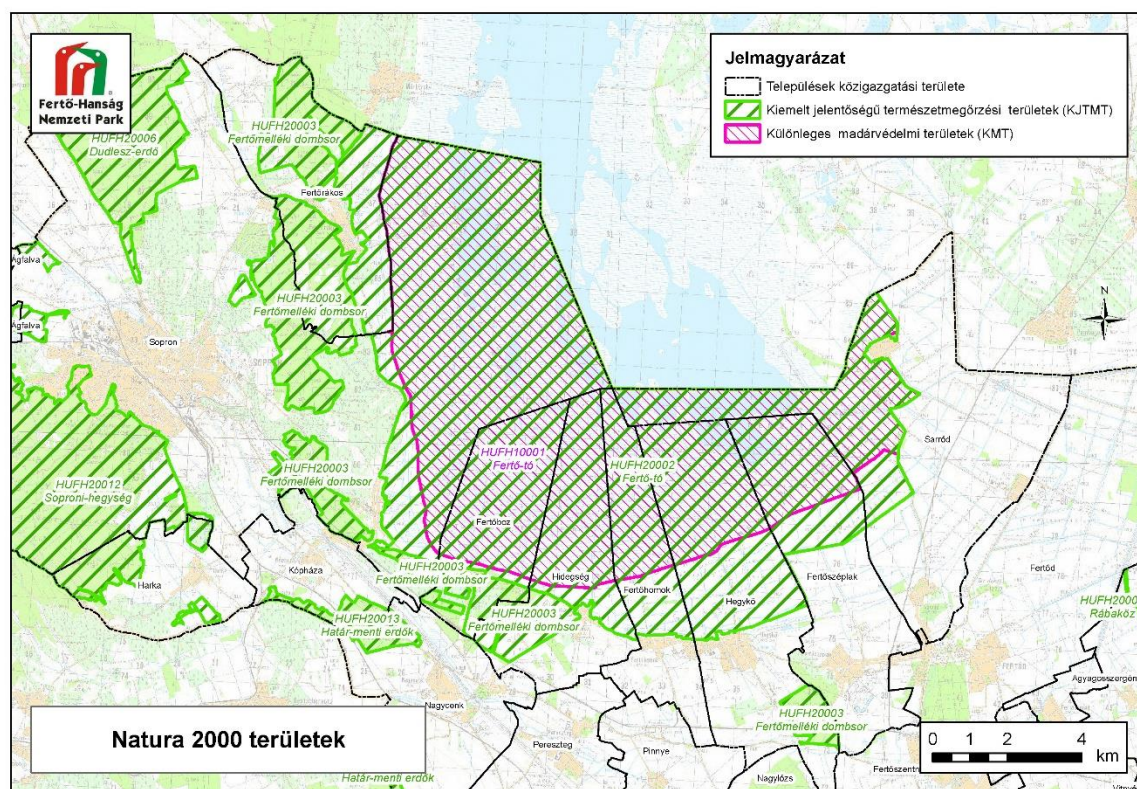
Forrás: Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területek digitális adatbázisának felhasználásával (verzió 14.0)

A védett területekhez hasonlóan a megmaradt nem védett természetes és természetközeli élőhelyek sem lehetnek elszigetelt egységek, mivel kis kiterjedésük miatt nem tudják biztosítani hosszú távon az élővilág fennmaradását.

Ez vezetett el az ökológiai hálózatok koncepciójához, melynek lényege hogy az egyes területeket olyan funkcionális rendszerben, ökológiai struktúrában kell értékelni és kezelni, hogy a kisebb-nagyobb élőhelyek összekapcsolása valamilyen módon megvalósuljon.

Fertőrákos közigazgatási területén a Nemzeti Ökológiai Hálózat övezetei közül a magterület, ökológiai folyosók és puffer területek is megtalálhatók. A településen levő erdőségek nagyrészt a Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületei, életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai.

A Natura 2000 területeket, melyek az Európai Unió ökológiai hálózatának részei, a természetes élőhelyek, valamint az állat- és növényfajok védelme érdekében jelölték ki. Ide tartozik a Fertő-tó és a Fertő-melléki dombosor területe kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület kategóriában. Ezen területekre Natura 2000 fenntartási tervek készültek.

Forrás: Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság védett természeti területek digitális adatbázisának felhasználásával (verzió 14.0)

UTCÁK, KERTEK

Az utcák látványa meghatározó egy településen, hiszen ezen halad át a forgalom, sokan a kerékpárútról, közútról látják csak a települést. Az utcaképek fogadják a látogatókat és tükrözik a lakók mindennapjait. Erősen meghatározzák egy település karakterét ezért szükséges meghatározni a karakteradó elemeket és az utcakép formálásának útmutató szempontjait.

A település utcaképét nagyban meghatározza az épületek mellett a vonalas infrastruktúra elemeinek, az utaknak, kerékpárutaknak, járdáknak, vízelvezető árkoknak, légvezetékeknek, tartóoszlopoknak a megjelenése és az alkalmazott növényállomány az utak mentén és az előkertekben.

NÖVÉNYALKALMAZÁSOK AZ UTCAI ELŐKERTEKNÉL

Út menti fásítást a rendelkezésre álló tér sok helyen nem tesz lehetővé, inkább cserjék, sövények, helyett lágyszárúak kiültetése javasolt.

Út menti szivarfák. Egyedülállóként és csoportokban is ültethetjük, utca fásításra is alkalmas. Dús lombkoronájának árnyékában jó helyen kapott helyet a pad. Üde, világos zöld szív alakú levelei mutatósak, nyári hőségben jól árnyékolnak.

Jelenleg az utca-fásítások vegyesek vagy hiányoznak, egyenként, kisebb csoportokban találunk fákat az utak mentén. Sok helyen túlnőttek az örökzöldek, a fenyők és tuják elérik a légvezetékeket és eltakarják a homlokzatokat, árnyékolják az épületeket. Esetenként a túlnőtt örökzöld tömege leszűkíti a gyalogosok számára rendelkezésre álló teret. Örökzöldek alkalmazását nem javasoljuk az út menti sávokban és az előkertekben sem, mert a téli hónapokban kifejezetten kedvezőtlenek az épület benapozása szempontjából és a megőrzendő hagyományos utcaképet kedvezőtlen irányba átalakítják. Inkább honos lombos fák, illetve ezek erőteljesebb lombdíszt adó és száraztűrő kertészeti változatai ültetendők.

Rendezett utcakép, ahol a parkolóhelyek és az utca fák védelme, a gyepterület szegélykövető elhatárolása és ápolása biztosított.

A történeti településterületen az épületek többsége telekhatáron áll, ezért az előkert azt utcai zöldsávval esik egybe.

Igényesen felújított lakóházak előtt utcai zöldsávban a történeti karakterhez jól illeszkedő rózsák.

Út menti zöldsávok jó példái cserjékkel, lágyszárúakkal

Szépen felújított lakóház előtti sövény. Ideális megoldás, mely véd a közlekedésből származó portól, a homlokzatot nem takarja a növényállomány. beengedi a lakásba a fényt.

Oldalkertekben a ház falára futó növények, szőlők karakteres elemei lehetnek a településnek. Érdekes terjeszteni, kitűnő árnyékolók is.

Az ablakokba, a ház elé ha tehetjük ültessünk egynyári és évelő virágokat. Kevés gondozással meglepően sokat teszünk a hangulatos utcakép elérése érdekében.

Értékmentő megoldások a használaton kívüli paraszti hagyomány eszközeinek kiállítása, virágosításra való felhasználása.

VÍZELVEZETŐ ÁROK MENTI NÖVÉNYTELEPÍTÉSEK

A településen a csapadékvíz elvezetése nyílt felszíni árkok segítségével történik. Ezek nagy része burkolt. Az árkok hangsúlyos elemei az utcaképnek, melyek a lakosság és az önkormányzat együttműködésével alakíthatók, fenntarthatók. Átgondolt újragondolásuk szükséges szakemberek bevonásával a parkolási gondok és növényállomány telepítése miatt is helyenként, a fedett rendszer lenne előnyösebb. A gépkocsibejáróknál alkalmazott hidakat egységesen javasoljuk kialakítani, megtartani.

KERTEK, UDVAROK

A település építészeti értékei, főként lakóházai kiemelkedő értéket jelentenek a településképpen, melyek megóvásával felújításával, környezetük rendezésével, értékes látványelemekként őrződhetnek meg. Az épületek jóllehet meghatározók egy település arculatában de azok a környezetük, a kertek és udvarok rendezésével, növényalkalmazásokkal együtt teremtenek összhangot.

A településen az udvarok, kertek jelentős változáson mentek át, átalakulások jelenleg is folyamatban van. Sok helyen térburkolatokat alkalmaznak, modern pihenőkerteket létesítenek esetenként gyepszőnyeggel. Javasoljuk megőrizni a hagyományos paraszti előkerteket virágzó növényekkel, gyümölcsfákkal az utcakép formálása érdekében is, valamint a konyhakertek művelését szorgalmazzuk, hogy az évszázadok során összegyűlt tudás tovább öröklődhessen a generációk között. Helyenként hatalmas szép idős fákat is találunk a kertekben.

Idős körtefa

Szépen művelt haszonkertek

UDVAROK

Ideális a gypes oldalkert. Gépkocsibeállítás és gyalogos közlekedés miatt az oldalkerteket sokan térkövezik. Ez esetben csak a cserépben, edényekben kihelyezett növényzettel oldhatjuk az udvar merevségét.

A térburkolatokat tekintve nem javasoljuk a teljes udvarok térkövezését, lebetonozását, mulcsanyaggal takarását. A talaj teljes fedése kedvezőtlenül változtatja meg a vízháztartási viszonyokat, ami a régi épületek esetében veszélyt is jelent. A mulcs használata más kertészeti módszerekkel kiegészítő megoldásként dekoratív lehet. Használhatunk térburkolásra apró kavicsokat, esetleg bontott téglát a helyes felületarány megtartásával. A gyepszőnyegek helyett falvakban előnyösebbnek tartjuk a vegyes, változatos gyeptakarót

Alkalmazzunk a gyakran használt felületeken a gyeptet nem teljesen elfedő gyeprácsot, mely köztes megoldási lehetőséget kínál. A gyeprácskő arra jó, hogy legyen egy szilárd teherbíró burkolat az adott udvarrészben (pl. bejárón), az elemek között növekvő fű, mégis valamelyest a természetesség látszatát kelti és kellemesebb, környezetet eredményez a térkővel szemben.

KÖZTEREK KÖZKERTEK

A település közterek, parkok a társadalmi élet színtere is egyben. Így ha emelkedik azok környezeti minősége, és használják azokat, az pozitívan hat az emberi kapcsolatokra, a társadalmi, közösségi életre, kultúrára, életérzésre.

A kisemlékek melletti fásítások, virágosítások emelik azok esztétikai megjelenését, az ülőalkalmatosságok, padok, ülőkék kihelyezésével pedig vonzerőt, megállóhelyet, pihenőhelyet jelentenek a turisták számára is.

A közparkok felújítását, újak létesítését komplex és képzett táj- és kertépítész által készített zöldfelületi-kertépítészeti terv alapján javasoljuk.

TELEPÍTÉSRE JAVASOLT NÖVÉNYEK LISTÁJA

Fertő-tó medencéjébe, a mély fekvésű területekre (a településtől K-re és D-re):

Fák:

<i>Alnus glutinosa</i>	- mézgás éger
<i>Fraxinus angustifolia</i> sp. <i>pannonica</i>	- magyar kőris
<i>Fraxinus excelsior</i>	- magas kőris
<i>Padus avium</i>	- zelnicemeggy
<i>Populus nigra</i>	- fekete nyár
<i>Populus alba</i>	- fehér nyár
<i>Populus canescens</i>	- szürke nyár
<i>Quercus robur</i>	- kocsányos tölgy
<i>Salix alba</i>	- fehér fűz
<i>Ulmus laevis</i>	- vénic szil

Cserjék:

<i>Crataegus monogyna</i>	- egybibés galagonya
<i>Crataegus oxyacantha</i>	- cseregalagonya
<i>Cornus sanguinea</i>	- veresgyűrű som
<i>Corylus avellana</i>	- mogyoró
<i>Frangula alnus</i>	- kutyabenge
<i>Salix fragilis</i>	- törékeny fűz
<i>Salix viminalis</i>	- kosárkötő fűz
<i>Viburnum opulus</i>	- kányabangita

A dombvidéki területekre és a belterületre:

Fák:

<i>Acer campestre</i>	- mezei juhar
<i>Cerasus fruticosa</i> „ <i>Globosa</i> ”	- gömbkoronájú csepleszmeggy
<i>Fraxinus ornus</i>	- virágos kőris
<i>Juniperus communis</i>	- közönséges boróka
<i>Sorbus aucuparia</i>	- madárberkenye
<i>Sorbus terminalis</i>	- barkócaberkenye
<i>Quercus cerris</i>	- csertölgy
<i>Qercus pubescens</i>	- molyhos tölgy
<i>Qercus petraea</i>	- kocsánytalan tölgy
<i>Pinus sylvestris</i>	- erdei fenyő
<i>Tilia platyphyllos</i>	- nagylevelű hárs

Cserjék:

Cornus mas	- som
Cotinus coggygria	- cserszömörce
Crataegus monogyna	- egybibés galagonya
Colutea arborascens	- pukkanó dudafürt
Euonymus verrucosus	- bibircses kecskerágó
Ligustrum vulgare	- közönséges fagyal
Philadelphus coronarius	- jezsámen
Reynoutria aubertii	- tatáriszalag
Spiraea vanhoutti	- gyöngyvessző
Syringa vulgaris	- közönséges orgona
Viburnum lantana	- ostorménfa

Szűk utcákba és a pajtasor alatti lakóterületre alkalmazható 5 m-nél nem magasabb növények:

Fák:

Acer platanoides „Globosum”	- gömbkornájú juharfa
Cerasus fruticosa „Globosa”	- gömbkornájú csepleszmegegy
Crataegus monogyna „Compacta”	- gömbkornájú galagonya
Fraxinus ornus „Mecsek”	- gömbkornájú kőris
Betula pendula „Youngii”	- csüngő ágú nyírfa
Morus alba „Pendula”	- csüngő ágú eperfa
Sorbus borbasi „Herkulesfürdő”	- Borbás berkenye

Cserjék:

Amygdalus triloba „Multiplex”	- babarózsa
Cotinus coggygria	- cserszömörce
Crataegus monogyna „Stricta”	- oszlopos galagonya
Clematis alpina	- hegyi iszalag
Juniperus sabina	- nehézszagú boróka
Salix caprea	- kecskefűz
Tamarix tetrandra	- tamariska
Taxus baccata „Fastigiata”	- oszlopos tiszafa
Viburnum lantana	- ostorménfa

UTCABÚTOROK, REKLÁMHORDOZÓK, SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

7

Fertőrákoson a törvény erejénél fogva, a 2016. évi LXXIV. törvény a településképi védelméről 11/B. §(1)8 szerint a település közigazgatási területéhez tartozó (az 1. mellékletben meghatározott) fokozott védelem alatt álló területen, így többek között a világörökségi helyszínen lévő közterületen és magánterületen reklámhordozó és reklám nem helyezhető el.

A fokozott védelmi jelleget nem befolyásoló funkcionális célokat szolgáló utcabútor elhelyezhető.

A település arculatához hozzátartoznak a különböző információkat hordozó cégerek, hirdetőtáblák, információs felületek, amelyeknek a figyelemfelkeltés, tájékoztatás a célja. Nagyon fontos, hogy ez utcaképbe, településképbe illően, megfelelő anyaghasználattal és formálással történjen. A vállalkozásokhoz-szolgáltatásokhoz kapcsolódó céger, cégtábla elhelyezésekor pedig elengedhetetlen, hogy az alkalmazkodjon az épület jellemzőihez, anyaghasználatához.

JÓ PÉLDÁK, információs felületek

Egységes utcanév táblák, a település címerével

Karakteres, a szálláskiadó épületek logója, a helyi nevezetességgel, a pellengérrel díszítve

CÉGÉREK

Karakteres formálású, természetes anyagú, a településhez kötődő tartalmú információs „táblák” Fertőrákoson

Fertőrákoson látványos esztétikus, hagyományőrző elemeket is láthatunk az utcán. Kőből faragott madáritató (fürdő) és használaton kívüli útmenti virágos ivókút, helyi kőtomb és kövekből készült tábla, muskátlival megrakott szekér. E sort még folytathatnánk mázas és mázatlan kerámiákkal, a hagyományos paraszti kultúra egyéb emléktárgyaival melyek újrahasznosíthatók, más formában, de élnek tovább. A farönkök is sokféle formában megjelenhetnek, ülőkének, asztalnak, virágtartónak is kiváló, sétaúton, bejáratoknál lépőkövek is lehetnek.

UTCABÚTOROK, KERÉKPÁRTÁROLÓK

A pad környezetében virágzó rózsák gazdagítják a látványt. Az utcán elhelyezett padok lehetnek klasszikusak, öntöttvasból, modernebbek fémből. Fa padokkal szinte biztosan nem foghatunk mellé. Léteznek továbbá ezek kombinációi is. Fertőrákoson a követ is szorgalmaznánk, mert rendkívül időtálló és különösebb felújítást sem igényel.

A Fertő-Hanság Nemzeti Park logóját formázó közterületi kerékpártámaszok

Hagyományos, hangulatos utcabútor a pad

Egységes, természetes anyagú, buszvárók az egész településen.

A település utcaképét nagyban meghatározza a vonalas infrastruktúra elemeinek, a légvezetékeknek, tartóoszlopoknak a megjelenése.

A Fő utcai utcakép amilyen most...

A különböző légvezetékek, villany, telefon és tv-kábelek föld alá helyezése hatalmas változást eredményezne. Ezáltal a főúton haladva már a templomtól feltárulhatna a kilátás a tó irányába.

és amilyennek elképzeljük...

Ma: igénytelen kivitelű, a világörökséghez méltatlan megjelenésű betonoszlopok, felszíni infrastruktúra-elemek

Műszaki infrastruktúra-rendszereket érintő munkák esetében a Fertőtáj-kultúrtáj valamennyi világörökségi védettségű településén, így Fertőrákoson is szükséges az alábbi követelmények vizsgálata, érvényesítése:

Újabb felszíni infrastruktúrahálózatok elhelyezése nem javasolt. Az új épületek csatlakozását is rejtetten, földkábelrel ajánlott kialakítani.

Ahol még elkerülhetetlen a jelenleg meglévő térszíni vezetékhálózati infrastruktúra használata, megtartása vagy bővítése, ott is kívánatos minden már használaton kívüli vezeték, szerelvény kapcsolószerkevény eltávolítása.

A megmaradó térszíni műtárgyak (pl. elektromos elosztó-kapcsoló szekrények, konténerek, oszloptrafók, gáz-fogadó és nyomásszabályzó állomások, víz-csatorna hálózathoz kapcsolódó felszíni műtárgyak, stb.) jó karban tartása, építésszerűen megtervezett takarása kívánatos. Az elavult eszközök, létesítmények felújításakor törekedni kell a műszakilag lehetséges legkisebb berendezés-méret alkalmazására, a különféle légvezetékek térszín alá helyezésére.

Ahol lehetőség van rá, a takarás alkalmas növényzettel is egészüljön ki, valamennyi közműfajta felszíni építményeinél.

A beépítésre nem szánt területen csak meglévő út telkén szabad közművezeték építését. Védett területen semmilyen vezeték építése nem javasolt.

Új hírközlési infrastruktúra készülhet vezetékekkel és vezetékek nélkül. A vezetékes hálózat lehetőleg a terepszint alatt létesüljön, csomópontjai is alépítményi aknában készüljenek.

Vezeték nélküli adók, átjátszók elhelyezése elsősorban középületek padlásán, rejtve, vagy építésszerűen megtervezett takarással kiegészítve történjen. Ha műszaki okokból elengedhetetlen a szabad térben való elhelyezés, a berendezést közterületről nem látható helyre, pl. hátsókertbe kell felszerelni.

A Fertő-tájban új adótorony létesítése nem kívánatos. Meglévő víztorony, gabonátároló siló alkalmas antennák felszerelésére, max. +10 m árbocmagassággal.

Épület homlokzatán klíma kültéri egység, antenna, stb. lehetőleg a közterületről nem látható helyen kerüljön felszerelésre. A védett területen ilyen berendezések az utcai homlokzaton nem helyezhetők el.

Törekedni kell a fényszennyezés elkerülésére mind a cégérek, reklámok, mind a középületek díszvilágítása esetén.

Kerülni kell a hideg fehér fényű világítást, amely 500 nanométernél rövidebb hullámhosszúságú fényt tartalmaz. Ennek megfelelően 3000K alatti érték javasolt a kültéri világítás színhőmérsékletére.

A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van. Megfelelő ernyőzés esetén a kibocsátott fényt nem látjuk közvetlenül. A megfelelően irányított fény nem jut a gyalogosok, járművezetők szemébe, az épületek ablakai felé vagy éppen az égbolt irányába. A fényeknek – még a díszvilágítás esetén is – lefelé kell irányulniuk. Így például a talajszintbe épített fényvetőket, melyek felfelé sugároznak, el kell kerülni.

Az utcákat amennyire csak lehet egyenletesen, és amennyire csak lehet, alacsony intenzitással világítsuk meg. Vidéki utakon a $0,3 \text{ cd/m}^2$ fényűrűség elegendő, amely kb. 4 lux megvilágítással elérhető. Ez az EU útvilágítási szabványoknak (EN13201) megfelelő legalacsonyabb útosztály. Az EU szabványok gyakran sokszor erősebb megvilágítást ajánlanak, mint ami jelenleg a legtöbb európai településen megvalósult.

Igazítsák a kültéri világítást a tényleges használat idejéhez. Este 10 óra, vagy éjfél után jóval kevesebb fényre van szükség, ennek megfelelően az közvilágítás fénye csökkenthető. A megvilágítási szintek akár 50-80%-os csökkentése is lehetséges. A nem közcélú világítást teljesen ki kell kapcsolni, ha nincs arra közvetlen szükség.

IMPRESSZUM

FERTŐRÁKOS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

www.fertorakos.hu

Fertőrákos Polgármesteri Hivatal

9421 Fertőrákos, Fő utca 139.

Telefon: 99 530 024

Polgármester: Palkovits János

2017

Főépítész: Körmendy János
kormendyjanos@t-online.hu

Szerkesztés, szöveg és fotók:

Építészet: Fodróczy József
Fodróczyné Lugosi Zsuzsanna
Tér-F&L Fodróczy és Lugosi Építésziroda Kft.

Táj- és természetvédelem, zöldfelületek:
Dr. Tirászi Ágnes környezetmérnök

Felhasznált források: WEB, FHNP
adatszolgáltatás, KSH, ICOMOS

Történeti térképek: Arcanum Adatbázis

Légifelvételek: Google Earth

Magyarázó ábrák: <http://lechnerkozpont.hu>